

Luonnonvara-
ja biotalouden
tutkimus 74/2017

Tietoja luonnonvarataloudesta Hintatilastot 2017

Julkaistu 15.11.2017

Hintatilastoja biotaloudesta

Luonnonvarakeskus on tutkimus- ja asiantuntijaorganisaatio, jossa tehdään biotalouden tilastointia ja tutkimusta. Hintatilastot 2017 e-julkaisussa avataan hinta- ja kannattavuustietojen avulla biotalouden kansantaloudellista merkitystä. Kirjoittajina on useita Luken tilastoasiantuntijoita ja tutkijoita.

Julkaisu esittelee kootusti biotalouden hinta- ja kannattavuuskehitystä. Se sisältää kattavaa analyysia maatalouden, metsäsektorin ja kalatalouden hinnoista, kannattavuudesta ja markkinoiden dynamiikasta. Julkaisu ilmestyi ensimmäisen kerran vuonna 2015. Julkaisuun on nyt lisätty uusia osa-alueita, kuten maatalouden ja kalatalouden kannattavuus ja pellon vuokrahinnat.

Julkaisun tiedot pyritään esittämään mahdollisimman tuoreina, sillä tietojen viiteajankohtana on pääosin vuosi 2017. Tuoreinta mahdollista tietoa etsivä löytää viimeisimmät tiedot tilastotietokannasta, johon johtavat kunkin osa-alueen lopussa olevat erilliset linkit.

Tämän julkaisun päätoimittajana on toiminut yliaktuaari Irene Rosokivi. Taiton viimeistelyn on tehnyt Irene Murtovaara. Kiitos kaikille kirjoittajille ja julkaisun laadinnassa avustaneille!

Helsingissä 15.11.2017

Johanna Laiho-Kauranne

Tilastojohtaja

Sisällys

Maataloustuotteiden tuottajahinnat	3
<i>Sirpa Karppinen</i>	
Pellon vuokrahinnat	9
<i>Sirpa Karppinen</i>	
Maatalouden kannattavuus	12
<i>Jukka Tauriainen</i>	
Yksityismetsistä ostetun puun hinta	15
<i>Aarre Peltola ja Jukka Torvelainen</i>	
Yksityismetsätalouden kannattavuus	23
<i>Esa Uotila</i>	
Kalan tuottajahinnat	27
<i>Leena Forsman</i>	
Kalatalouden kannattavuus	32
<i>Heidi Pokki</i>	

Maataloustuotteiden tuottajahinnat

Tuottajahinta on viljelijän maataloustuotteesta saama hinta ilman arvonlisäveroa. Taloudelliselta arvoltaan merkittävimmät maatilalta eteenpäin myytävät maataloustuotteet ovat maito, liha, kananmunat, viljat, rypsi ja rapsi sekä ruokaperuna. Maataloustuotteiden tuottajahinnat -tilasto seuraa näiden tuotteiden hintoja koko maan tasolla kuukausittain sekä vuosittain. Yhdessä maatalouden tuotantotilastojen kanssa hintatilasto luo kuvaa maataloustuotteiden markkinoiden tilanteesta ja kehityksestä.

Hinta mitataan markkinaketjun ensimmäisestä vaiheesta, mahdollisimman lähellä maatilaa. Maidon, lihan ja kananmunien tuottajahinta on puhdas tilahinta – se ei sisällä kuljetusta maatilalta eteenpäin. Viljan, rypsin ja rapsin tuottajahinta sisältää myös kuljetuksen ensimmäiseen vastaanottopisteeseen ja ruokaperunan tuottajahinta kuljetuksen pakkaamolle.

Maidon tuottajahinnat

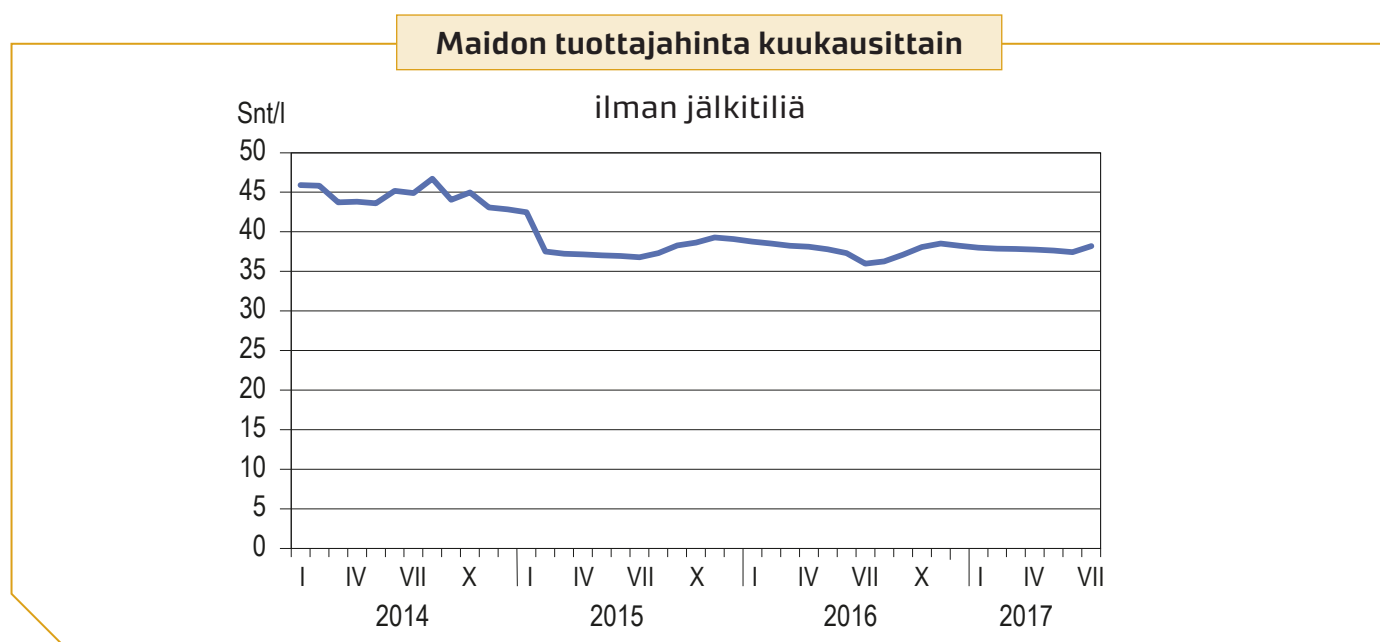
Keskimääräinen maidon tuottajahinta lasketaan meijereiltä kerätyistä tiedoista. Tuottajahinta tilastoidaan kuukausittain sekä vuosittain. Lisäksi tilastoidaan meijerien ilmoittamat laatuluokkien mukaiset hinnat sekä rasva- ja valkuaiskymmenysten hinnat kuukausittain ja vuosittain. Jälkitilitiedot kerätään vuosittain.

Tuottajahinta vaihtelee kuukausittain muun muassa maidon kausihinnittelun vuoksi. Alkuvuonna 2015 maidon keskimääräinen tuottajahinta kuitenkin laski normaalia enemmän ja on sen jälkeen pysytellyt 36 - 39 sentin litrahinnan tasolla. Heinäkuussa 2017 tuottajahinta oli keskimäärin 38,21 senttiä litralta. Luvut eivät sisällä jälkitiliä eivätkä maidon tuotantotukea.

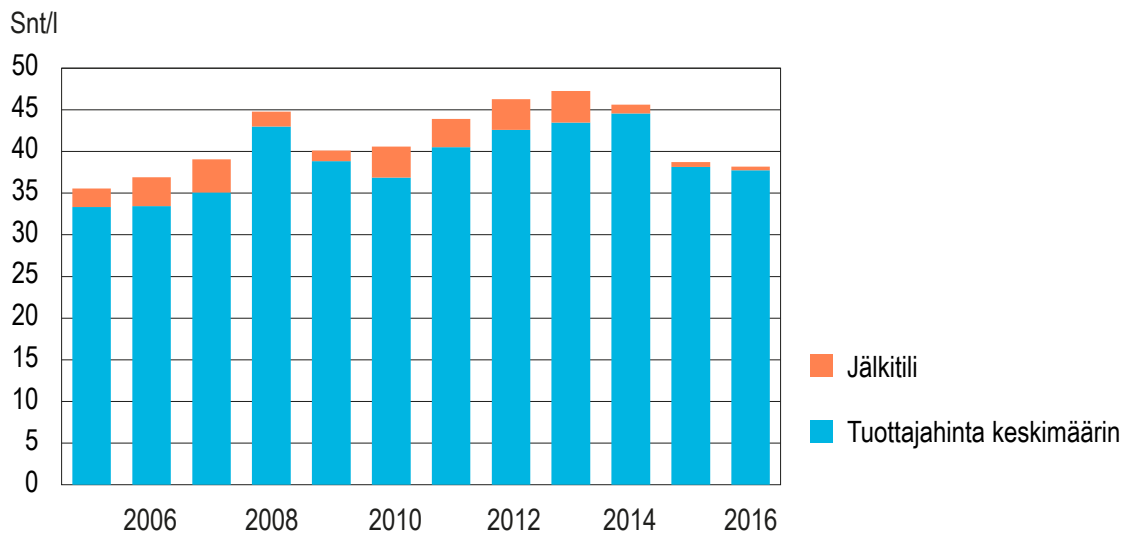
Vuositason keskimääräinen maidon tuottajahinta on ollut kaksi viimeistä vuotta edellisvuosia alhaisempi. Meijerit maksoivat maidontuottajille vuonna 2016 keskimäärin 37,75 senttiä litralta (luku ei sisällä jälkitiliä eikä maidon tuotantotukea). Keskimääräinen hinta laski edellisvuodesta yhden prosentin ja vuodesta 2014 huomattavasti enemmän, 15 prosenttia. Meijerien vastaanottama maitomäärä vuonna 2016 oli 2,3 miljardia litraa ja se on noussut 1,4 prosenttia vuodesta 2014.

Meijerit maksoivat maidontuottajille jälkitiliä vuoden 2016 maidontuotannosta keskimäärin 0,44 senttiä litralta, mikä on 0,13 senttiä edellisvuotta alhaisempi ja 0,61 senttiä alhaisempi kuin kaksi vuotta aikaisemmin.

Maidon tuottajahinta vuosittain

Taustatiedot ▲

Lihan tuottajahinnat

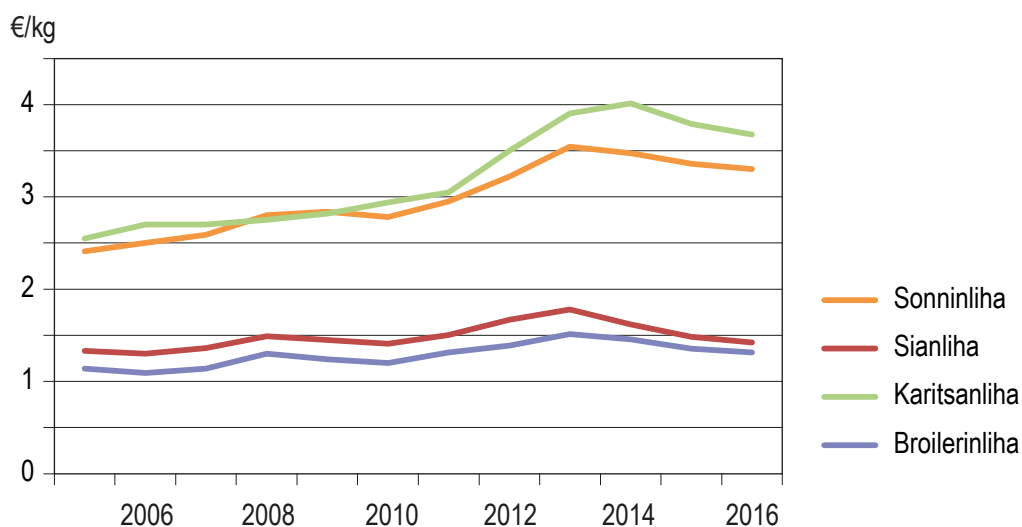
Lihan keskimääräiset tuottajahinnat lasketaan teurastamoilta kerätyistä tiedoista. Tuottajahinnat tilastoidaan eläinlajeittain kuukausittain sekä vuosittain.

Sonninlihan, sianlihan ja etenkin karitsanlihan hinta on ollut noususuunnassa alkuvuoden kuukausina. Heinäkuussa 2017 sonninihasta maksettiin lihantuottajalle 3,41 euroa, sianlihasta 1,51 euroa, karitsanlihasta 3,92 euroa ja broilerinlihasta 1,29 euroa kilolta.

Vuositasolla vuonna 2016 naudan-, sian- ja siipikarjanlihan keskimääräiset tuottajahinnat jatkoivat kolmatta vuotta laskuaan. Lampaanlihan keskimääräinen tuottajahinta laski toista vuotta peräkkäin.

Teurastamot maksoivat tuottajille sonninihasta vuonna 2016 keskimäärin 3,30 euroa kilolta ja kaikesta naudanlihasta yhteensä keskimäärin 2,85 euroa kilolta. Molemmat ovat vajaa kaksi prosenttia edellisvuotta alhaisempia. Lihasiasta maksettiin neljä prosenttia edellisvuotta vähemmän eli 1,42 euroa

Lihan tuottajahinta vuosittain

Taustatiedot ▲

Kananmunien tuottajahinnat

Kananmunien keskimääräiset tuottajahinnat lasketaan kananmunapakkaamoilta kerätyistä tiedoista. Tuottajahinnat tilastoidaan laatuluokittain kuukausittain sekä vuosittain.

Heinäkuussa 2017 lattia- ja ulkokanaloissa tuotetuista A-luokan kananmunista maksettiin kananmunantuottajille keskimäärin 1,02 euroa kilolta. Ero lattia- ja ulkokanaloissa ja virikehäkkikanaloissa tuotettujen kananmunien hintojen välillä on kasvanut yli 25 prosenttiin.

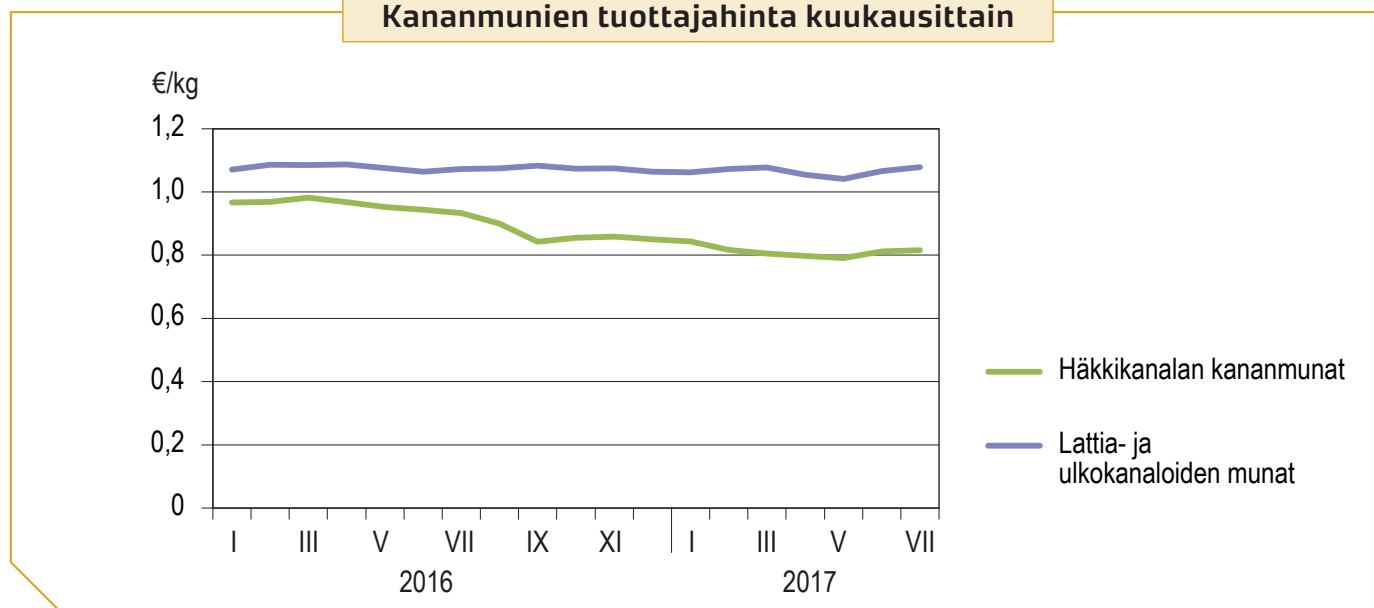
A-luokan kananmunien keskimääräinen tuottajahinta vuonna 2016 oli 1,06 euroa kilolta. Hinta laski kahdella prosentilla edellisestä vuodesta. Tuotantotavoittain tarkasteltuna tuottaja sai lattia- ja ulkokanojen munista 1,08 euroa kilolta, mikä on 17 prosenttia enemmän kuin virikehäkkikananmunista saatu hinta. Luomunista maksettiin 2,60 euroa kilolta.

Viljan tuottajahinnat

Viljan sekä rypsin ja rapsin tilastoitu tuottajahinta on hinta ensimmäiseen vastaanottopisteeseen toimitettuna eli se sisältää myös kuljetuksen maatilalta ensimmäiseen vastaanottopisteeseen. Viljaa maatilolta ostavilta yrityksiltä kerätään kuukausittain tiedot niiden viljelijöille tilittämästä perushinnasta sekä laa-

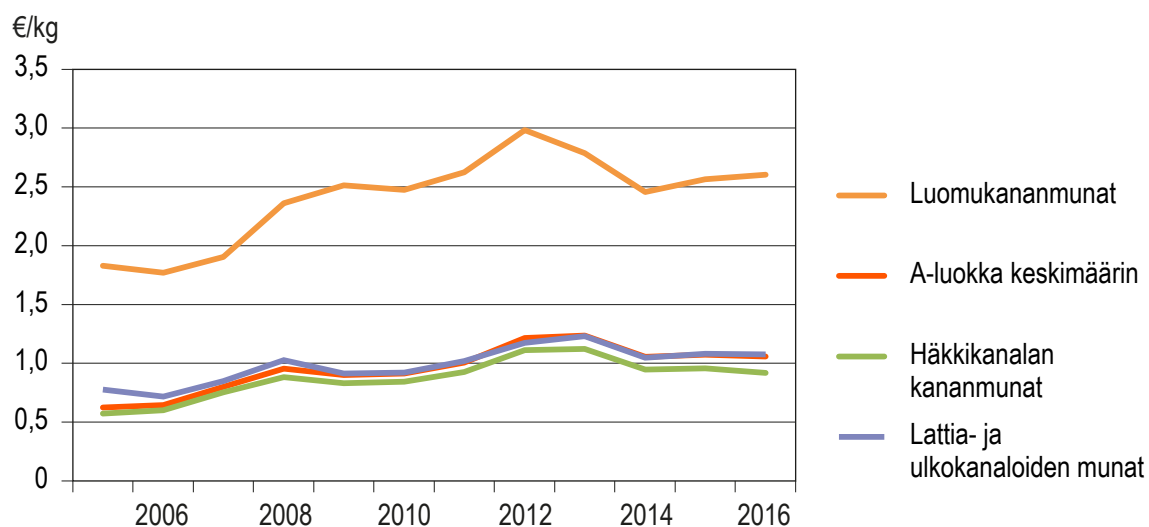
kilolta. Karitsanlihasta maksettiin tuottajalle 3,67 euroa kilolta eli kolme prosenttia edellisvuotta vähemmän. Myös broilerinlihan tuottajahinta laski kolmella prosentilla 1,31 euroon kilolta.

Kananmunien tuottajahinta kuukausittain

Taustatiedot ▲

Kananmunien tuottajahinta vuosittain

Taustatiedot ▲

tukorjatusta hinnasta. Keskimääräiset tuottajahinnat tilastoidaan kuukausittain sekä vuosittain.

Viljelijälle maksettiin vuonna 2016 peruslaatuudesta leipävehnästä keskimäärin 151 euroa tonnilta, mikä on 10 prosenttia edellisvuotta vähemmän. Rehuvehnästä maksettiin 132 euroa tonnilta (-5 %).

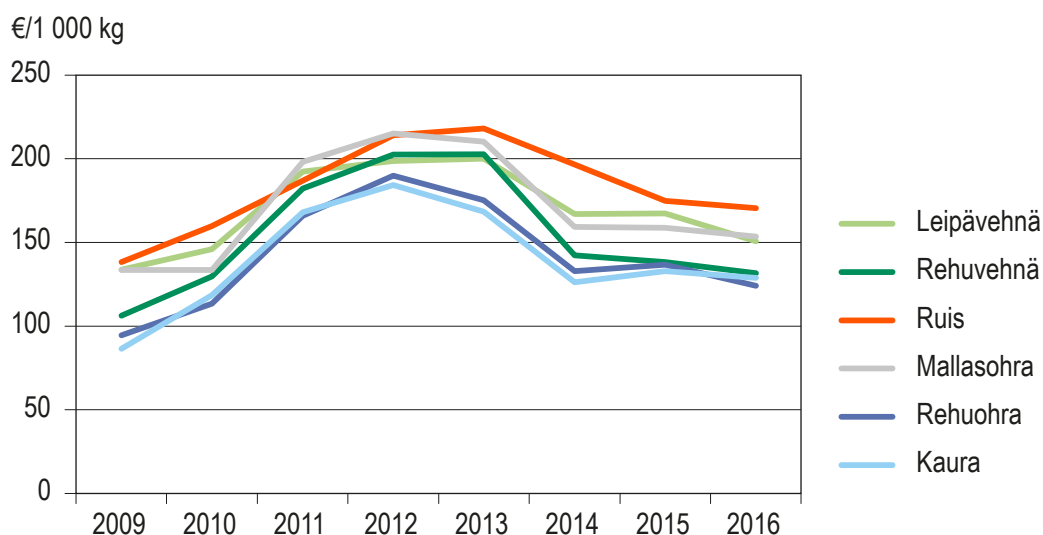
Kuukausittain tarkasteltaessa sekä leipävehnän että rehuvehnän hinnat laskivat alkuvuoden 2016 ja kääntyivät syksyllä nousuun. Leipävehnästä tuottajalle maksettu perushinta nousi joulukuussa 154 euroon tonnilta ja rehuvehnä 135 euroon tonnilta. Heinäkuussa 2017 leipävehnän hinta oli samalla tasolla. Re-

huvehnän hinta sen sijaan on ollut alkuvuoden noususuunnassa ja oli heinäkuussa 142 euroa tonnilta.

Rukiin keskimääräinen tuottajahinta peruslaatuudesta viljasta vuonna 2016 oli keskimäärin 171 euroa tonnilta eli kolme prosenttia edellisvuotta vähemmän. Alkuvuoden 2017 hinta on vaihdellut välillä 160–173 euroa tonnilta.

Ohran perushinta vuonna 2016 oli 132 euroa tonnilta, mikä on seitsemän prosenttia edellisvuotta vähemmän. Alkuvuonna 2017 rehuohran hinta on ollut hieman noususuunnassa ja heinäkuussa rehuohran keskimääräinen perushinta oli 135 euroa tonnilta.

Viljan tuottajahinta vuosittain

Taustatiedot ▲

Mallasohrasta heinäkuussa 2017 maksettiin 154 euroa tonnilta.

Kauran perushinta vuonna 2016 oli 129 euroa tonnilta eli kolme prosenttia edellisvuotta vähemmän. Alkuvuonna 2017 kuukausittainen hinta on ollut välillä 133–135 euroa tonnilta.

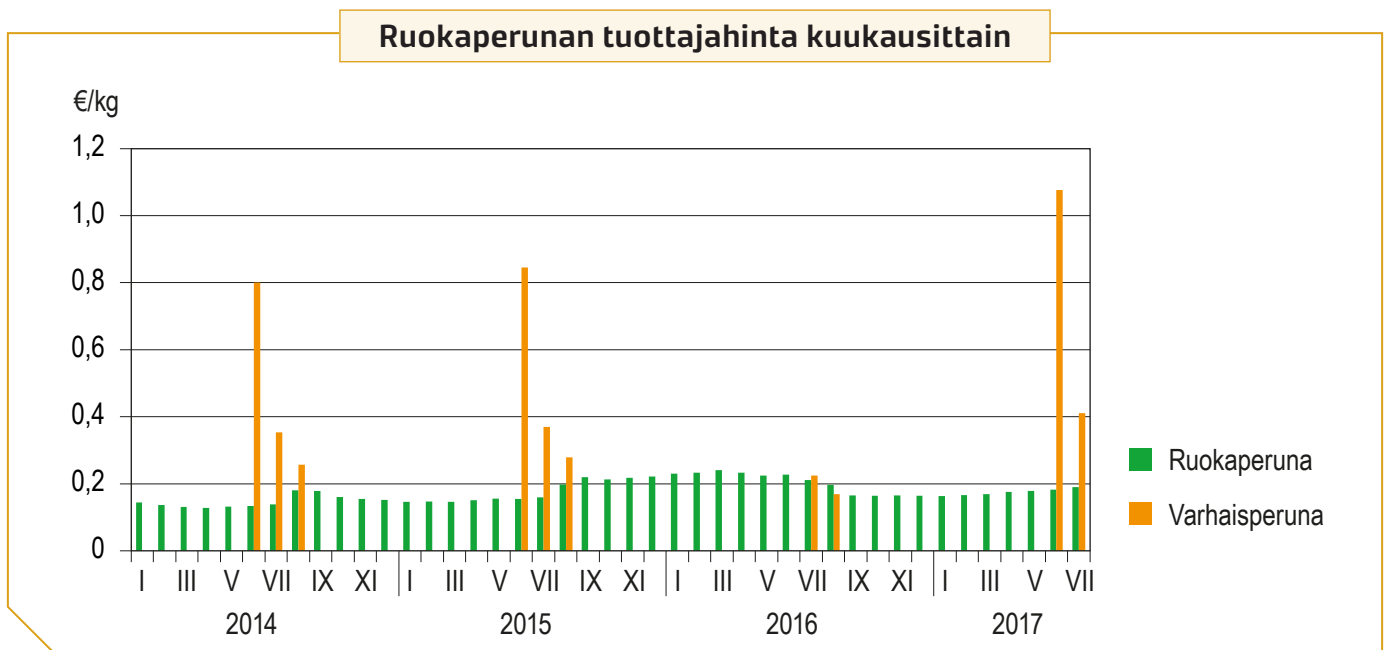
Ruokaperunan tuottajahinnat

Ruokaperunan tuottajahinta tilastoidaan pakkaamolle toimitettuna eli hinta sisältää kuljetuksen maatilalta perunapakkaamolle. Ruokaperunan ja varhaisperunan keskimääräiset tuottajahinnat tilastoidaan kuukausittain sekä vuosittain.

Ruokaperunan vuositason keskimääräinen tuottajahinta vuonna 2016 oli 0,20 euroa kilolta, mikä on hieinan edellisvuotta enemmän.

Lue lisää:

[Maataloustuotteiden tuottajahinnat](#)

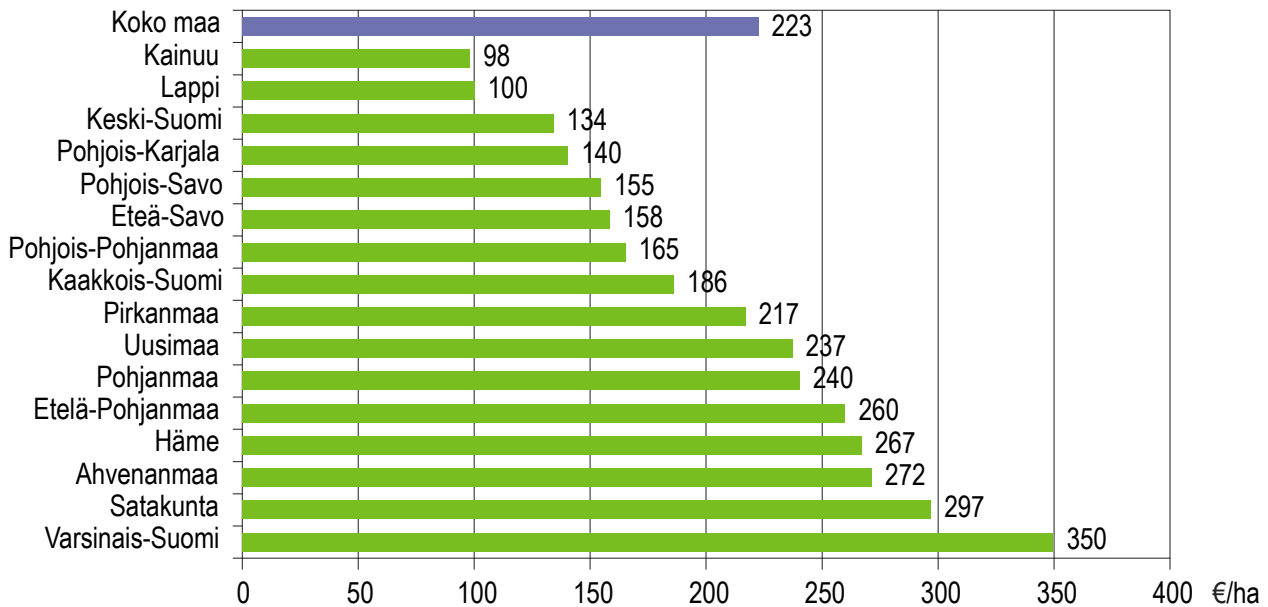
Pellon vuokrahinnat

Pellon vuokrahinnat on uusi tilasto, joka perustuu syksyn 2016 satotutkimuksen ja puutarhatutkimuksen yhteydessä kerättyihin hintatietoihin. Satotutkimus on vuosittain tehtävä otantatutkimus, joka kohdistuu noin 6 000:lle tavanomaisen tuotantotavan maatilalle ja luomutilalle. Puutarhatutkimukseen osallistuu vuosittain noin 3 100 avomaan tilaa ja kasvihuoneyritystä.

Tilasto sisältää tietoja maatalous- ja puutarhayritysten mautilojen ulkopuoliselta vuokraaman pellon hinnoista Suomessa. Viime vuosina maatalous- ja puutarhayrityksistä 60 prosentilla on ollut vuokrattua peltoa ja koko peltoalasta laskettuna yli kolmannes on ollut vuokrattua. Pellon vuokrahinta kuvaa tilan keskimäärin maksamaa hintaa euroa hehtaarilta.

Koko maan keskimääräisen vuokrahinnan lisäksi tietoja on saatavissa myös alueittain, tilatyypeittäin ja tuotantosunnittain. Alueluokituksena on ELY-keskus sekä NUTS2-alue (sisältää Manner-Suomen ja Ahvenanmaan). Luokittelu tilatyypeittäin sisältää tavanomaisen tuotannon, luomutuotannon sekä puutarhatuotannon. Näiden lisäksi tiedot on luo-

Pellon vuokrahinnat keskimäärin ELY -keskuksittain

Taustatiedot ▲

kiteltu tuotantosuunnittain yhteentoista tuotantosuuntaan.

Maatalous- ja puutarhayritykset maksoivat vuokrasta peltomaasta keskimäärin 223 euroa hehtaarilta vuodessa. Tilakohtaiset vaihtelut vuokrahinnoissa ovat melko suuria. Hinnat vaihtelivat yhdestä eurosta kahteen tuhanteen euroon hehtaarilta. Myös alueelliset erot vuokrahinnoissa ovat suuria.

Koko maan tasolla tavanomaisen tuotantotavan tilat maksoivat pellostä keskimäärin 221 euroa ja luomutilat 227 euroa hehtaarilta. Puutarhatiloilla peltomaan vuokra oli selvästi korkeampi, 293 euroa hehtaarilta. Alueellisesti korkeimmat keskimääräiset vuokrahinnat olivat Varsinais-Suomessa, 350 euroa hehtaarilta.

Uudellamaalla keskimääräinen vuokrahinta oli 297 euroa ja Ahvenanmaalla 272 euroa hehtaaria kohden. Alhaisimmat keskimääräiset vuokrahinnat olivat Lapissa ja Kainuussa (100 ja 98 euroa/ha).

Tuotantosuunnittain tarkasteltuna siipikarja- ja sikatilat sekä puutarhatilat maksoivat vuokrapellosta yli 300 euroa hehtaarilta. Lypsykarjatiloiilla ja naudantiloilla tuottavilla tiloilla vuokrat olivat noin 200 euroa hehtaarilta.

Lue lisää:

[Tilastotietokanta](#)

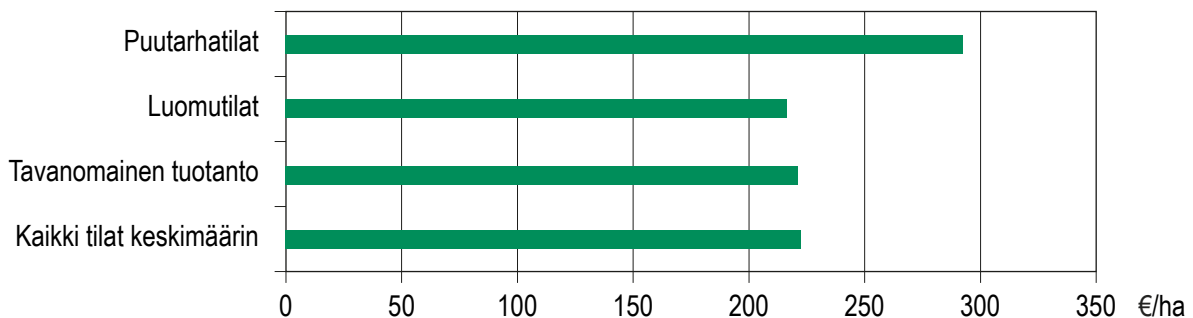
[Pellon vuokrahinnat, kartta](#)

[Pellon vuokrahinnat](#)

[Pellon vuokrahinnat tilatyypeittäin ja alueittain](#)

[Pellon vuokrahinnat tuotantosuunnittain ja alueittain](#)

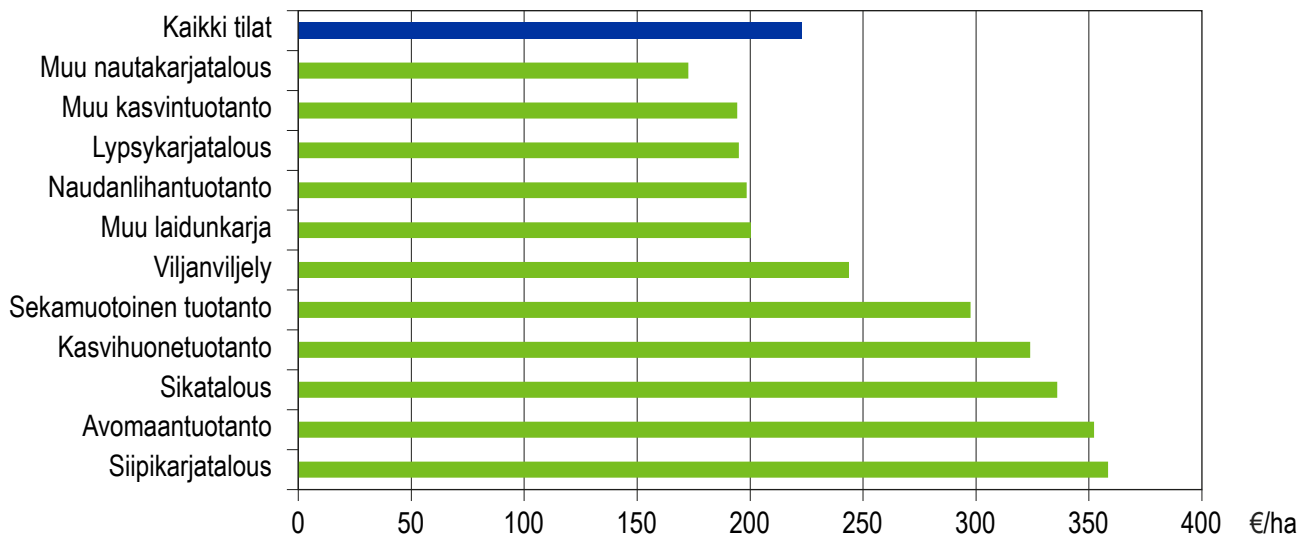
Pellon vuokrahinnat keskimäärin tilatyypeittäin

Taustatiedot ▲

Pellon vuokrahinnat keskimäärin tuotantosunnittain

Taustatiedot

Yli kolmannes peltoalasta on vuokrattua.

Maatalouden kannattavuus

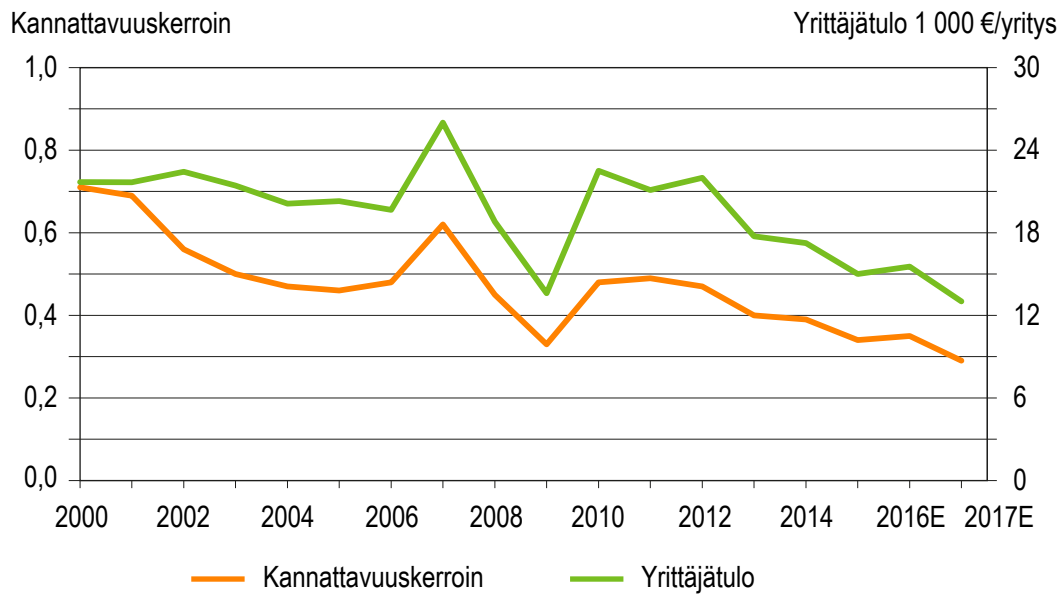
Maatilojen keskimääräinen yrittäjätulo pieneni kannattavuuskirjanpitoaineistoon pohjautuvan ennusteen mukaan vuosien 2016 ja 2017 välisenä aikana 15 500 eurosta 13 000 euroon. Kannattavuuskerroin oli 0,29, eli yrittäjätulo kattoi vain 29 prosenttia tavoitteena olleista korvauksista yrittäjäperheen työlle ja yritykseen sijoitetulle omalle pääomalle. Vuosilta 2010–2015 laskettu keskimääräinen kannattavuuskerroin oli 0,43.

Viljatilojen kannattavuus alhainen

Viljanviljelyssä viisi viimeisintä vuotta ovat olleet kannattavuudeltaan heikkoja. Syksyllä 2017 osa viljasadosta jäi säiden takia korjaamatta. Viljatilojen yrittäjätulo jää ennusteen mukaan vuonna 2017 noin 7 000 euroon yritystä kohti ja kannattavuuskerroin 0,25:een.

Viljan myyntitulot jäivät vuotta 2017 koskevassa ennusteessa normaalia pienemmiksi ja kuivauskustannukset kasvoivat. Heikon satovuoden vaikutus ei kuitenkaan ole keskiarvotarkastelussa kovin iso, sillä viljatilojen tuotoista vain kolmannes tulee viljanmyynnistä. Suurin osa viljailoista sijaitsee Etelä-Suomen alueella, jossa viljojen pääsato oli kasvukaudella

Maatalous- ja puutarhayritysten kannattavuuden ja yrittäjätulon kehitys 2000-luvulla

Taustatiedot

2017 kohtuullinen sekä määrältään että laadultaan. Viljatilojen välillä on kuitenkin suurta vaihtelua.

Kotieläintilojen rasitteena rehukustannusten nousu

Heikko sato vaikutti kotieläintilojen talouteen paitsi menetettyjen viljanmyyntituottojen, myös kohonneiden kuivauskulujen sekä kasvaneen rehunostotarpeen kautta. Vuoden 2017 aikana kasvaneet rehumenot näkyvät tuloksessa vielä vuonna 2018. Maidon keskimääräinen tuottajahinta pysytteli vuoden 2017 ennusteessa samalla tasolla kuin vuonna 2016. Rehukustannusten laskun myötä yrittäjätulo pieneni 25 600 euroon maitotilaa kohti. Kannattavuuskerroin jäi vuonna 2017 0,30:een.

Lypsykarjatalouden kannattavuuskehitys vaikuttaa vahvasti koko maatalouden kannattavuuteen, sillä

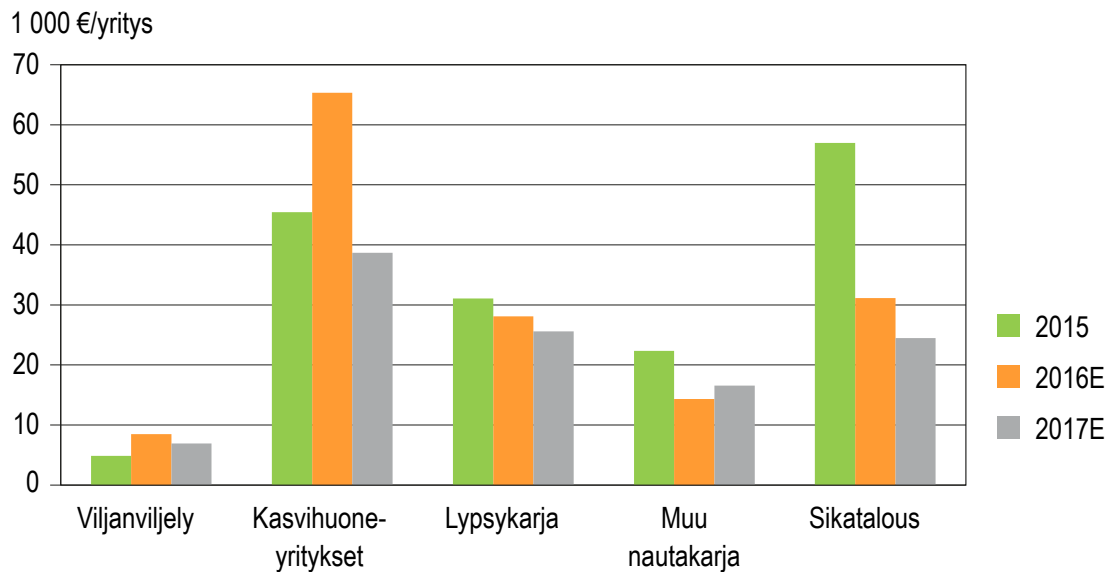
maitotilat tuottavat tilojen yhteenlasketusta yrittäjätulosta yli 60 prosenttia, vaikka maitotilojen osuus on vain 15 prosenttia maataloista.

Ennusteen mukaan naudanlihantuotannon kannattavuus jää vuonna 2017 edellisen vuoden lukemiin. Tuottajahinta on pysynyt pitkään alhaisena, eivätkä tuotantokustannuksetkaan ole juuri pienentyneet. Ennustettu yrittäjätulo on 16 600 euroa tilaa kohti ja kannattavuuskerroin 0,29.

Sikatalouden kannattavuus painuu edelleen alaspäin. Vaikka tuottajahinta on vuoden 2017 toisella puoliskolla ollut hieman korkeampi kuin alkuvuodesta, tuottojen kasvu ei riitä kattamaan kustannusten nousua. Yrittäjätulon ennustetaan jäävän 24 500 euroon ja kannattavuuskertoimen 0,29:ään.

Maatalous- ja puutarhayritysten yrittäjätulo tuotantosuunnittain 2015–2017E.

Taustatiedot ▲

Ennuste jokaiselle kirjanpitotilalle

Maatalouden tulosenustejärjestelmä kannattavuuskirjanpitotiloille tuottamissa tilakohtaisissa ennusteissa otetaan huomioon tuotteiden ja panosten hinnoissa sekä tukitasoissa ja -lajeissa tapahtuvat muutokset. Tilakohtaisista ennusteista lasketaan painotetut alue- ja tuotantosuunta-kohtaiset tulosenusteet. Tuloksista voidaan tarkastella useiden tuotto- ja kustannuserien, yrittäjätulon, yrittäjänvoiton sekä kannattavuuskertoimen kehitystä ennustejakson aikana.

Ennustejärjestelmä on maatilojen tuotantorakenteen ja -teknologian sekä fyysisen koon suhteen staattinen lukuun ottamatta tuotoissa huomioitavia viljelykasvien satomuutoksia sekä muutamia yksittäisiä kustannuseriä, kuten viljankuivauskustannukset. Satomuutokset perustuvat Luonnonvarakeskuksen alueittaisiin ja kasvikohtaisiin satotilastoihin ja -arvioihin.

Myyntituottojen kehitystä ennustetaan Tilastokeskuksen tuottamien maatalouden tuottajahintaindeksien avulla siten, että tuotteiden tuotot korjataan osaindeksillä ja muita myyntituottoja yleisindeksillä. Kustannuserien kehitystä ennakoidaan vastaavasti käyttämällä maatalouden tuotantopanosten ostohintaindeksijä sekä muista lähteistä saatavia tietoja

korkeiden, energian, palkkojen ja eräiden muiden tuotantopanosten hintakehityksestä.

Ennustejärjestelmään tallennetaan maataloustukien yksikkötuet tukialueittain jokaiselle ennustevuodelle kannattavuuskirjanpidossa käytettyjen tukitilien mukaisesti jaoteltuna. Kirjanpitotilojen perusvuonna saamia tukisummia korjataan yksikkötukien suhteellisen muutoksen perusteella. Tällöin oletetaan, että tuen peruste säilyy samana. Ennustejärjestelmä mahdollistaa myös ennustettujen tukien päivittämisen IACS-järjestelmästä saatavilla todellisilla tukitiedoilla.

Tulokset Taloustohtorissa

Kannattavuuskirjanpidon ennustetulokset ovat saatavissa Taloustohtori-sivuston Maa- ja puutarhatalous -palvelussa. Koska kirjanpitotilat ovat keskimääräistä suurempia ja niiden kannattavuuskin saattaa olla keskimääräistä parempi, ennustetulokset julkaisetaan painotettuina keskiarvoina. Painotus perustuu kaikkien päätoimisten maatalous- ja puutarhayritysten lukumääriin eri tukialueilla, tuotantosuunnissa ja tilakokoluokissa kuluvana tilikautena.

Lue lisää:

[Taloustohtori](#)

[Maatalouden kannattavuus](#)

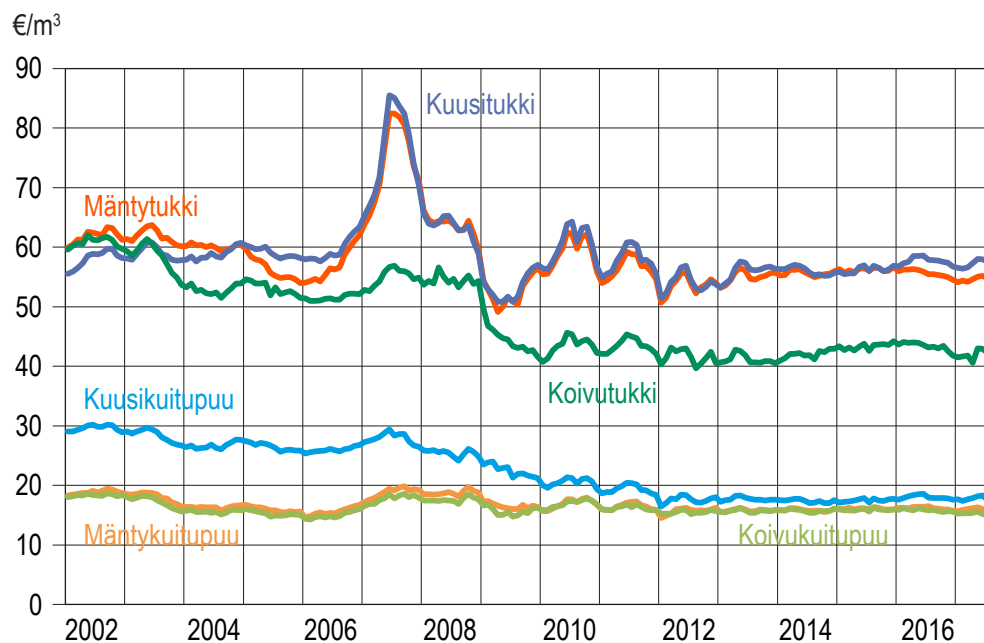
Yksityismetsistä ostetun puun hinta

Puun hintoja ja ostomääriä tilastoidaan yksityismetsistä teollisuuden raaka-aineeksi ostetusta puusta ja energian tuotantoon menevästä energiapuusta. Puunjalostusteollisuus ja energiantuotanto kilpailevat osin samasta raaka-aineesta. Teollisuuspuun kauppaa on tilastoitu jo yli 50 vuotta, ja energiapuun kaupan tilastointi aloitettiin vuonna 2014. Nykyään teollisuuspuun kaupasta ilmestyy tietoja kuukausittain ja vuosittain. Lisäksi julkaistaan Metsäteollisuus ry:n jäsenyritysten tietoihin perustuvaa puukaupan viikkoseurantaa. Energiapuun kauppaa tilastoidaan neljännesvuosittain ja vuosittain

Leimikot myydään yleensä pystykaupalla

Puukauppaa tehdään kahdella eri tavalla: 1) Pystykaupoissa puun ostaja huolehtii puun hakkuusta ja kuljetuksesta tienvarsivarastoon. 2) Hankintakaupoissa puun korjuusta kustannuksineen vastaa myyjä. Metsäteollisuus ostaa noin neljä viidesosaa yksityismetsien puusta pystykaupoilla, joten puun hintakehitystä kuvaavat parhaiten puutavaralajeittaiset kantohinta-aikasarjat.

Yksityismetsien puukaupan reaaliset kantohinnat vuoden 2017 elokuun rahana

Taustatiedot

Puun reaaliset kantohinnat ovat muutaman viime vuoden aikana säilyneet varsin vakaina. Kantohintojen suurin vaihtelu ajoittuu aikavälille 2005–2011.

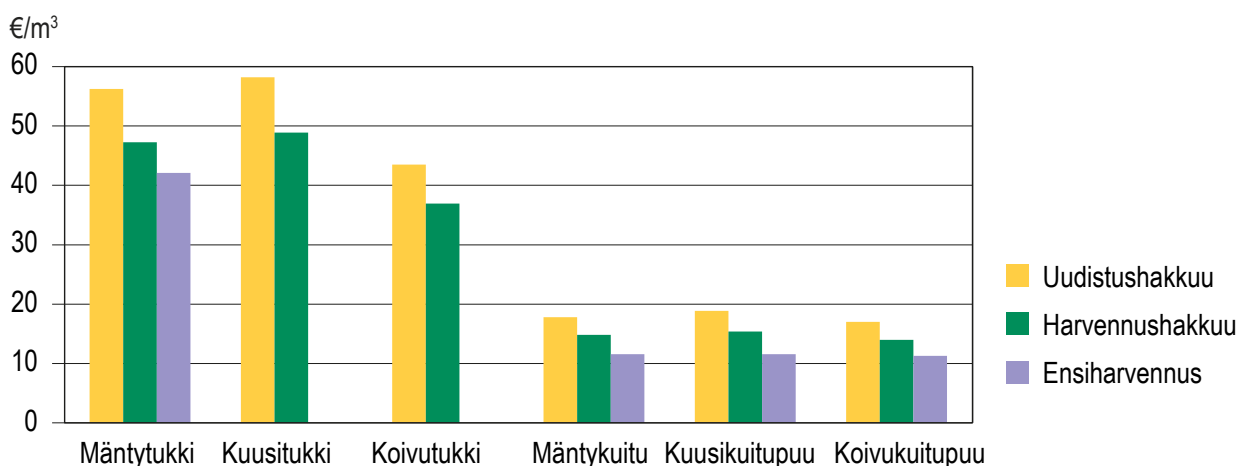
Raakapuun hintaan vaikuttaa olennaisesti leimikon hakkuutapa. Hakkuutapa tilastoidaan vain pystykaupoissa. Uudistushakkuutukki oli elokuussa 3 prosenttia tukin keskikantohintaa kalliimpaa, ja harvennushakkuutukki 15 prosenttia tukin keskikantohintaa halvempaa. Ensiharvennuksista tukkipuuta ei juuri kerry. Kuitupuulla hakkuutavoittaiset erot kuitupuun keskikantohintaan olivat: uudistushakkuu +12 pro-

senttia, harvennushakkuu -8 prosenttia ja ensiharvennus -28 prosenttia.

Kuitupuulla pysty- ja hankintakaupan hintaero suurin

Hankintakaupoissa puun hinta nousee keskimäärin pystykauppoja korkeammaksi. Hinnan ero on suurin kuitupuulla, mutta tukilla kanto- ja hankintahinta ovat usein varsin lähellä toisiaan. Hankintahinta oli elokuussa havutukeilla noin 3 euroa korkeampi kuin kantohinta. Kuitupuulla hankintahinta oli 12–13 euroa kantohintaa suurempi.

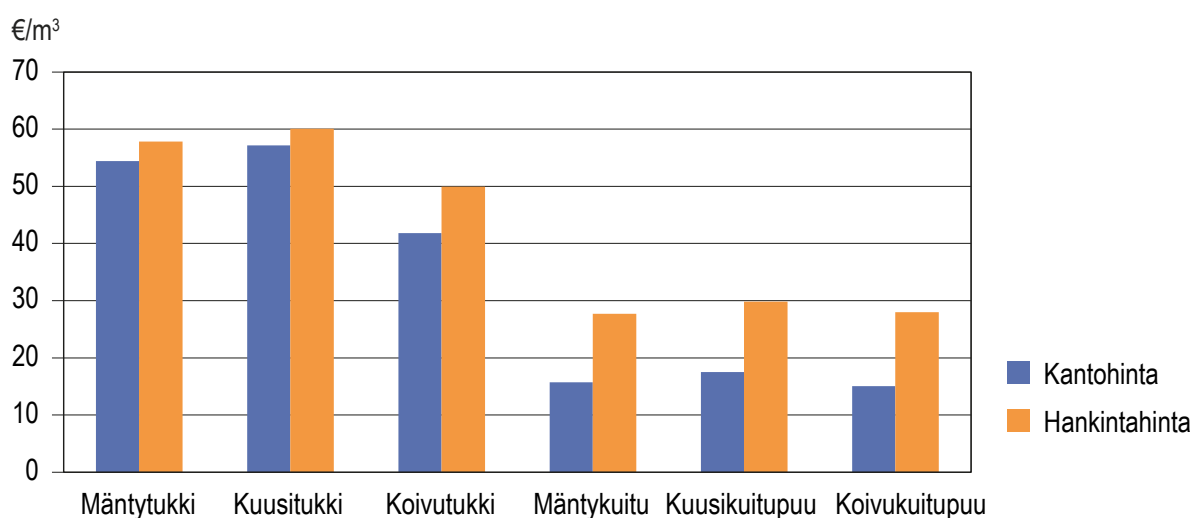
Puun kantohinnat hakkuutavoittain elokuussa 2017

Taustatiedot

Kanto- ja hankintahinnat elokuussa 2017

Taustatiedot ▲

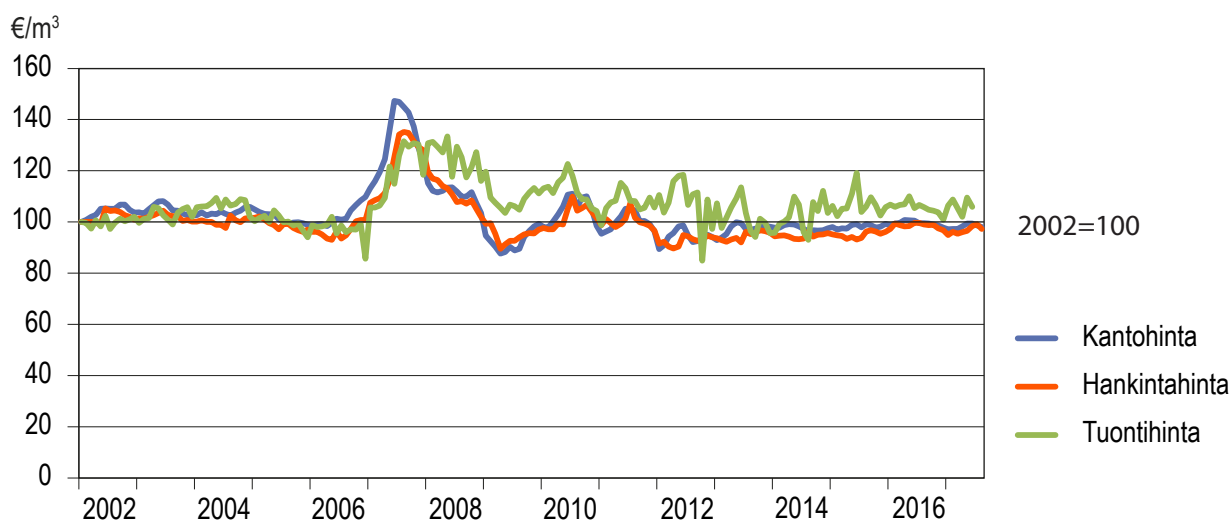
Kotimaisen raakapuun ja tuontipuun hintakehitys

Raakapuun kanto-, hankinta- ja tuontihintojen keskinäistä kehitystä voidaan tarkastella asettamalla kukin hintasarja lähtemään sadasta vuonna 2002.

Tukilla kanto- ja hankintahintojen kehitys oli lähes samankaltaista koko vuodesta 2002 alkaneen tarkastelujakson ajan. Tuontitukki oli hieman kallistunut kotimaiseen tukkiin verrattuna jakson loppupäässä. Tukkia kuitenkin tuodaan varsin vähän Suomeen.

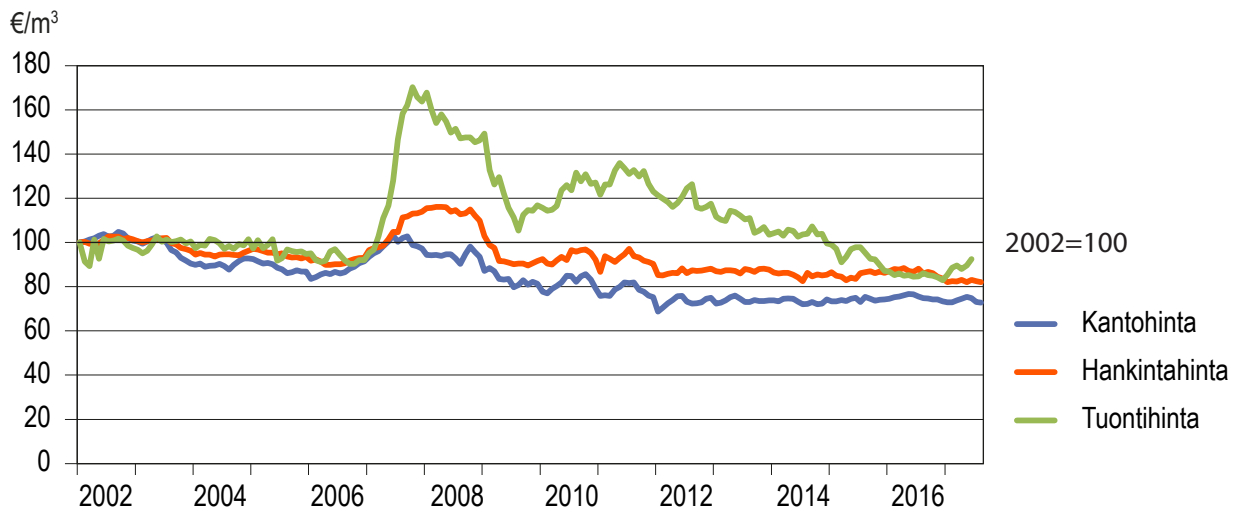

Tukkipuun reaalisten kanto-, hankinta- ja tuontihintojen kehitys 2002-2017

Taustatiedot ▲

Kuitupuun reaalisten kanto-, hankinta- ja tuontihintojen kehitys 2002-2017

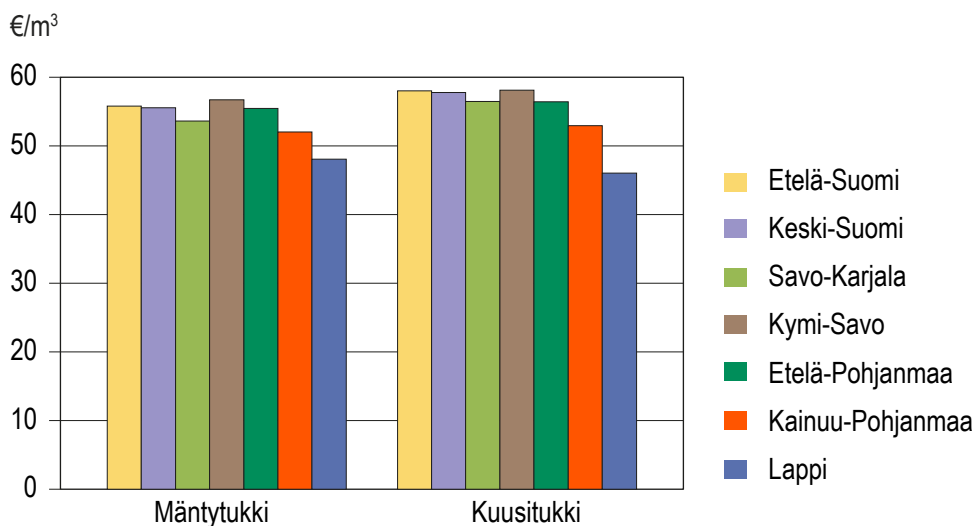
Taustatiedot

Kuitupuulla tuontihinta kallistui selvästi suhteessa kotimaiseen puuhun vuonna 2007. Sen jälkeen tuontikuitupuun hinta lähti vähitellen liukumaan takaisin kohti alkutilannetta, ja vuonna 2017 tuontikuitupuun suhteellinen hintaero kotimaiseen kuitupuuhun oli päätyntä lähelle lähtötilannetta. Tärkein tuonin puutavaralaji on ollut koivukuitupuun. Kotimaisella puulla kanto- ja hankintahinnan ero oli kasvanut vuodesta 2002.

Mänty- ja kuusitukin kantohinnat puun hinta-alueittain elokuussa 2017

Taustatiedot

Pohjoisessa tukki on halvempaa kuin etelässä

Kotimaisen raakapuun hinta vaihtelee alueittain. Tukkipuu on keskimäärin halvempaa Pohjois-Suomessa kuin Etelä-Suomessa. Keskimäärin mäntytukista maksettiin pystykaupoissa elokuussa 54,4 euroa kuutiometriltä. Kuusitukin hinta oli 57,2 euroa kuutiometriltä. Mäntytukki oli Lapissa 12 prosenttia ja kuusitukki 19 prosenttia koko maan keskihintaa halvempaa.

Elokuuhun mennessä yksityismetsistä oli ostettu 24 miljoonaa kuutiometriä puuta

Puukaupassa ostomäärien kuukausittainen ja vuosittainen vaihtelu on suurta. Metsäteollisuuden ostamat raakapuumäärät ennakoivat tulevia hakkuita, mutta puukauppatilasto ei kuitenkaan kata kaikkea yksityismetsistä ostettua puuta. Vasta hakkuutilasto kertoo lopullisen yksityismetsistä hakattavan teollisuuspuun määrän.

Ajanjakso	2016/1-12	2017/1-8
Yksityismetsien puukauppa	41,4 milj. m ³	24,2 milj. m ³
Yksityismetsien hakkuut	51,1 milj. m ³	33,1 milj. m ³

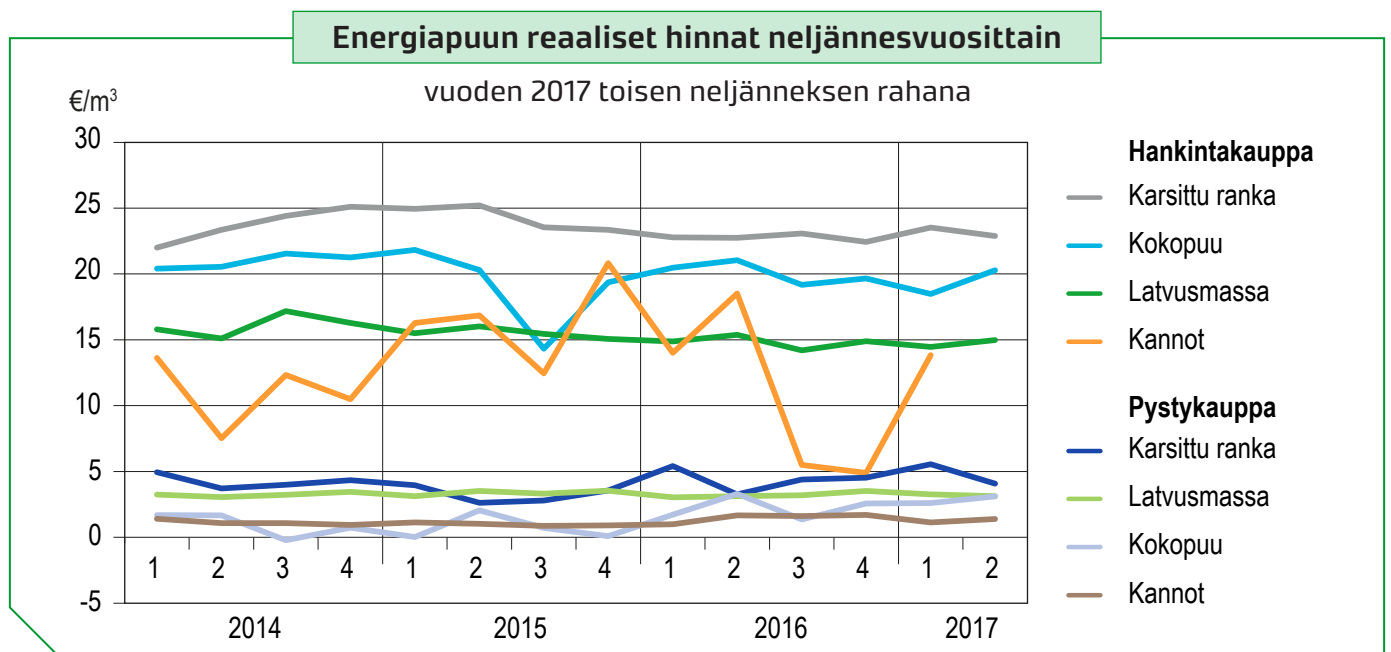
Puukauppatilastossa puumäärä jää keskimäärin pienemmäksi kuin hakkuutilastossa. Ero johtuu kahdesta syystä: 1) Puukauppatilaston tiedot perustuvat puun ostajan ja myyjän väliseen kauppakirjaan, johon kirjataan arvio puumäärästä ja sovitaan sille maksettava hinta. Kuitenkin vasta hakkuun jälkeen tiedetään lopullinen kaupan kohteena ollut puumäärä, joka on keskimäärin suurempi kuin kauppakirjasta löytyvä määrä. Puun hintaankin on voitu sopia jälkikäteen maksettavia ehdollisia eriä, joita on mahdoton huomioida tilastoinnissa. 2) Puukauppatilastoon tietoja toimittavat metsäteollisuusyritykset ostavat yli 90 prosenttia yksityismetsistä hankitusta raakapuusta. Tämä puumäärä esitetään tilastoissa sellaisenaan, ja tilaston ulkopuolelle jää siis joukko

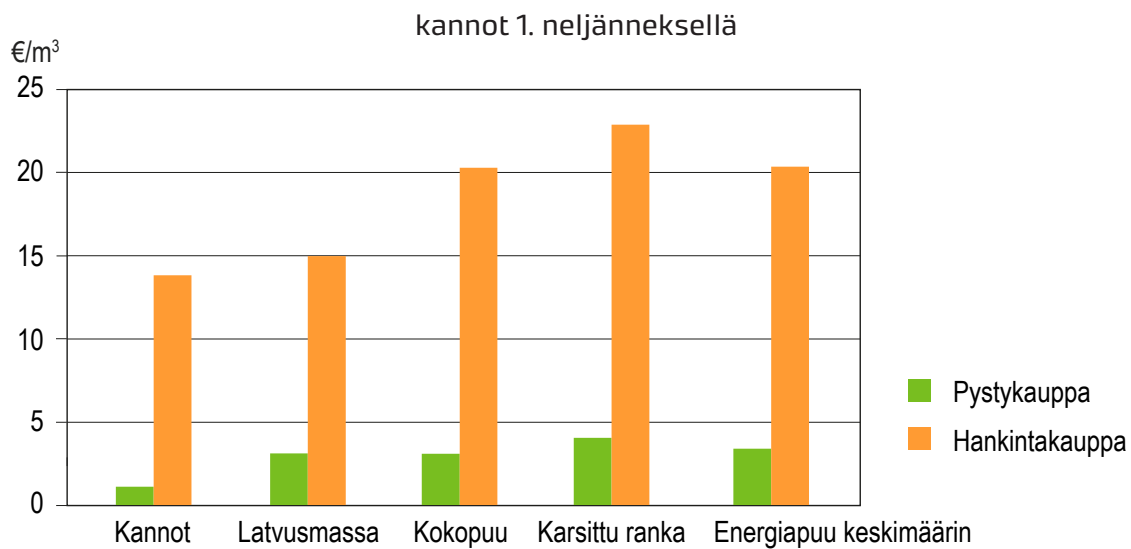
pieniä ja keskisuuria puuta ostavia yrityksiä. Edellä mainittujen seikkojen lisäksi näiden kahden tilaston välistä vertailua vaikeuttaa se, että leimikon hakkuu voi osua eri vuodelle kuin puukauppa.

Energiapuuta metsähakkeeksi

Lämpö- ja voimalaitosten metsähakkeen raaka-aineksi ostetaan kantoja, latvusmassaa, karsimatonta kokopuuta ja karsittua rankaa. Kannot ja latvusmas-

Energiapuun hinnat vuoden 2017 toisella vuosineljänneksellä

Taustatiedot

sa ovat yleensä peräisin teollisuuspuun uudistushakkuualoilta, kokopuu ja ranka nuorista kasvatusmetseistä tai erilaisista puustojen raivauksista.

Myös energiapuusta ostetaan suurin osa pystykaupoilla. Latvusmassa ja karsittu ranka ovat kauppojen yleisimmät puutavaralajit.

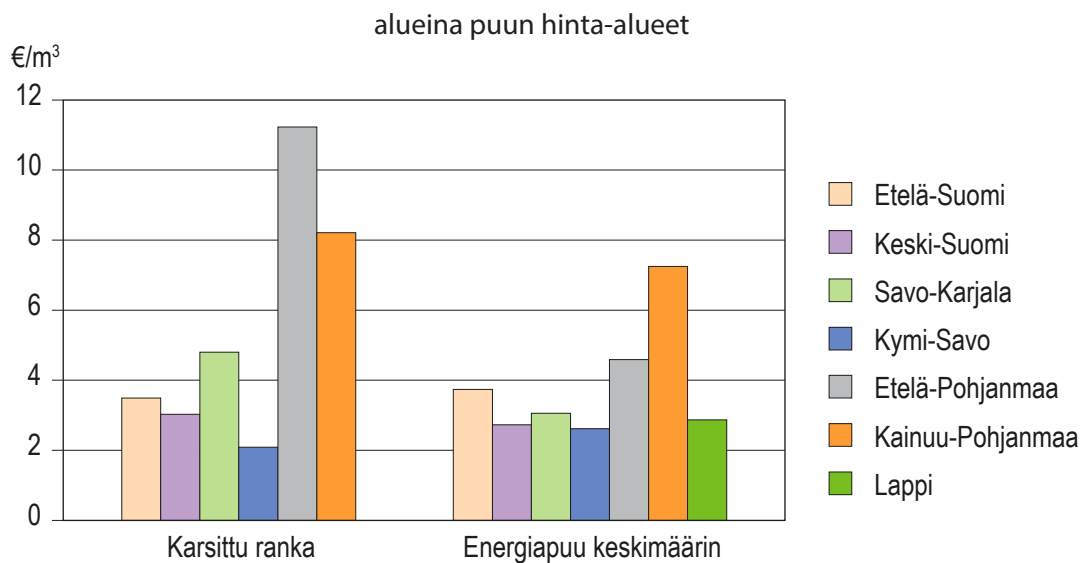
Karsittu ranka on kalleinta energiapuuta

Karsittu ranka on arvokkain energiapuulaji molemmissa kauppatavoissa. Näiden tilastoitujen hintojen

lisäksi metsänomistajat saavat tukielpöisiin koko- ja rankapuun korjuukohteisiin myös nuoren metsän hoitoon ja pienpuun keräämiseen suunnattua valtion tukea. Tukea ei tosin myönnetty lainkaan lähes vuoden toukokuusta 2016 eteenpäin, mutta mahdollisuus palautettiin jälleen huhtikuussa 2017. Sen jälkeen nuoren metsän hoidon tuki on ollut 230 euroa, pienpuun keräämisen tuki 200 euroa ja kokonaistuki 430 euroa hehtaarille. Jos energiapuukohteen hakuumäärä on 50 kuutiometriä hehtaarilta, niin kokonaistukea saadaan lähes 9 euroa kuutiometrille.

Energiapuun pystykauppahinnat vuoden 2017 toisella vuosineljänneksellä

Taustatiedot

Energiapuulla pysty- ja hankintakauppojen hintaerot ovat suuria

Karsitusta rangasta maksettiin vuoden toisella neljänneksellä hankintakaupoissa keskimäärin lähes 23 euroa ja pystykaupoissa noin neljä euroa kuutiometriltä. Kauppatapojen välinen hinnan ero oli siten melkein 19 euroa. Latvusmassan korjuukustannukset ovat pienemmät, ja kauppatapojen välinen hinnan erokin vain vajaat 12 euroa kuutiometriltä.

Hintojen alueelliset vaihtelut ovat suuria

Eri energiapuulajien menekissä, vaihtoehtoisten polttoaineiden saatavuudessa ja hinnassa on maantieteellisiä eroja. Lisäksi energiapuun taloudellisesti järkevät kuljetusmatkat ovat melko lyhyitä, joten energiapuun kysyntä ja hinnat vaihtelevat huomattavasti alueittain.

Vuoden toisella neljänneksellä suurimmat hintaerot olivat karsitun rangan pystykaupoissa. Etelä-Pohjanmaan hinta-alueella keskimääräinen hinta oli lähes kolminkertainen ja Kainuu-Pohjanmaallakin kaksinkertainen koko maan keskiarvoon verrattuna. Hankintakaupoissa Etelä-Pohjanmaan ja Etelä-Suomen hinta-alueiden hintataso oli koko maan keskihintaa korkeampi. Lähes kaikkien energiapuulajien alueellisten hintojen vertailua hankaloittaa hintatilaston tiedontoimittajien pieni lukumäärä.

Lue Lisää:

[Teollisuuspuun kauppa](#)
[Energiapuun kauppa](#)

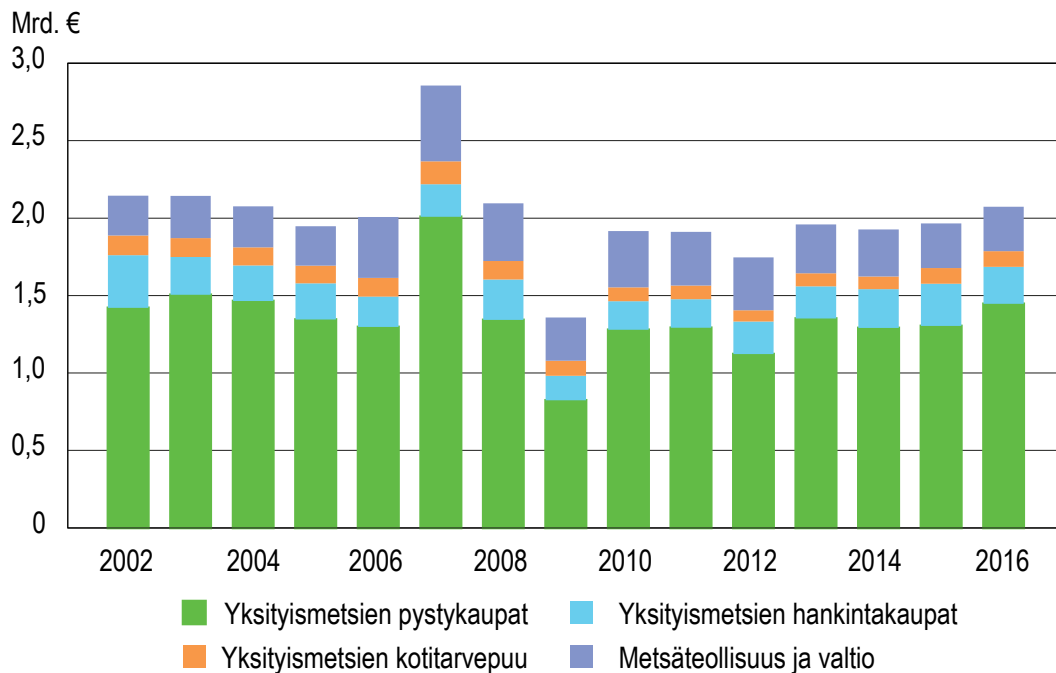

Yksityismetsätalouden kannattavuus

Metsät ovat Suomen tärkein uusiutuva luonnonvara. Yksityishenkilöt, yhtymät ja kuolinpesät omistavat kolme viidesosaa metsämaasta ja lähes kaksi kolmasosaa metsien puustosta. Metsäteollisuuden käyttöön hakatusta puusta kolme kuutiota neljästä tulee yksityismetsistä. 1980-luvun alusta yksityismetsien puuston tilavuus on kasvanut lähes kolmanneksen 1,5 miljardiin kuutiometriin.

Biotalouden kasvu nojaa Suomessa vahvasti yksityismetsiin. Jotta metsät kasvavat jatkossa riittävästi teollisuuden tarvitsemaa puuta ja pysyvät hiiltä nielevässä kunnossa, pitää talousmetsien hoitoon investoida pitkäjänteisesti. Investointeja tehdään vapaaehtoisesti, jos niitä pidetään kannattavina. Luonnonvarakeskuksen metsätilastojen perusteella lasketut alueittaiset kannattavuustilastot tarjoavat taustatietoja päätäjille ja vertailukohdan yksityismetsänomistajien oman metsätalouden kannattavuudelle.

Bruttokantorahatut omistajaryhmittäin 2002–2016

Taustatiedot ▲

Bruttokantorahatut ovat osa kansantalouden tilinpitoa

Bruttokantorahatut ovat selvästi suurin metsätalouden tulonlähde. Vuonna 2016 hakkuumäärien ja kantohintojen perusteella laskettuja kantorahatuloja saatiin kaikkiaan 2,1 miljardia euroa, josta 1,8 miljardia euroa yksityismetsistä. Se vastasi noin 1 prosentista kaikkien toimialojen arvonlisäyksestä. Vuosina 2012–2016 tulot yksityismetsistä olivat keskimäärin 1,6 miljardia euroa ja metsäteollisuuden ja valtion metsistä yhteensä 0,3 miljardia euroa, kun rahan arvonmuutos tehtiin tukkuhintaindeksillä.

Yksityismetsistä kantorahatuloista saatiin 70 prosenttia tukkipuista. Tärkein puutavaralaji on ollut kuusitukki, jonka osuus tuloista oli 40 prosenttia. Viime vuodet kantorahatut ovat olleet nousussa. Tuloja on nostanut hakkuiden lisääntyminen, sillä muutokset kantohinnoissa ovat olleet viime vuosina pieniä. Vuonna 2017 yksityismetsien bruttokantorahatulojen ennustetaan nousevan 1,9 miljardiin euroon.

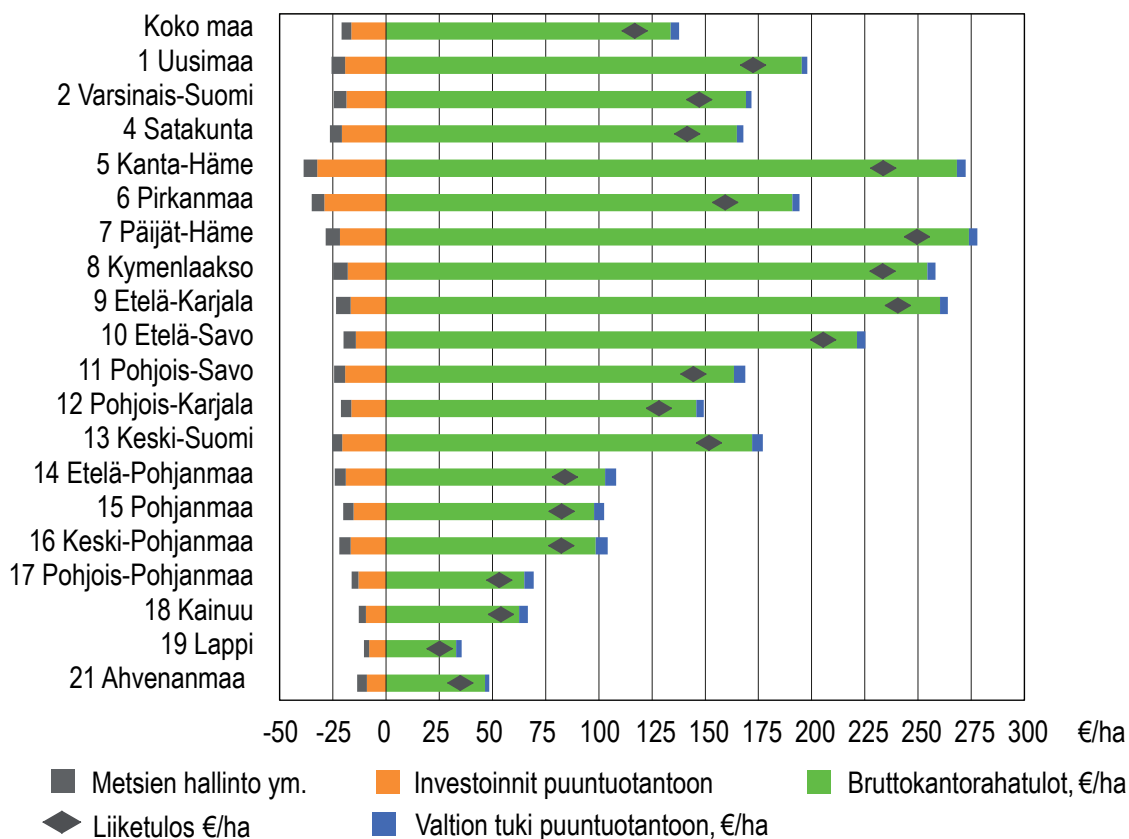
Kantorahatut – tilastossa yksityismetsätalouden tulot sisältävät myös kuntien, seurakuntien ym. yhteisöjen saamat kantorahatut. Luonnonvarakeskuksen tilastotietokannassa tietoja on saatavissa vuodesta 1990 alkaen.

Yksityismetsätalouden liikelukossa näkyvät puuntuotannon rahavirrat

Vuonna 2016 yksityismetsätalouden liikeluksumäärä oli 117 euroa puuntuotannon metsämaan hehtaaria kohti (kaikkiaan 1,5 mrd. €). Tämä summa jäi keskimäärin metsänomistajalle käytettäväksi verojen maksuun, kulutukseen ja säästämiseen. Vuosina 2012–2016 tulos oli keskimäärin 107 euroa hehtaarilta, kun rahan arvonmuutos tehtiin elinkustannusindeksillä. Erot maakuntien välillä ovat suuret, sillä puuston kasvuolosuhteet ja hakkuumahdollisuudet huononevat kun siirrytään Etelä-Suomen reheviltä ja korkean lämpösumman alueilta Pohjois-Suomen olosuhteisiin. Viidessä eteläisen Suomen maakunnassa liikeluksumäärä oli yli 200 euroa hehtaarilta, mutta Pohjanmaan maakunnassa ja Kainuussa tulos jäi selvästi alle 100 euroon ja Lapissa 25 euroon hehtaarilta. Vuonna 2017 liikeluksumäärän ennustetaan nousevan selvästi yli 120 euroon hehtaarilta.

Yksityismetsätalouden liikeluksumäärä lasketaan vähentämällä bruttokantorahatuloista metsänhoito- ja metsänparannusinvestointien kustannukset sekä arvioon perustuvat hallinto- ym. kulut. Myös valtion puuntuotantoon ja energiapuulle myönnettyt tuet otetaan laskelmassa huomioon. Tilastotietokannasta tiedot löytyvät vuodesta 2002 alkaen.

Yksityismetsätalouden liiketulos ja sen osatekijät 2016

Taustatiedot ▲

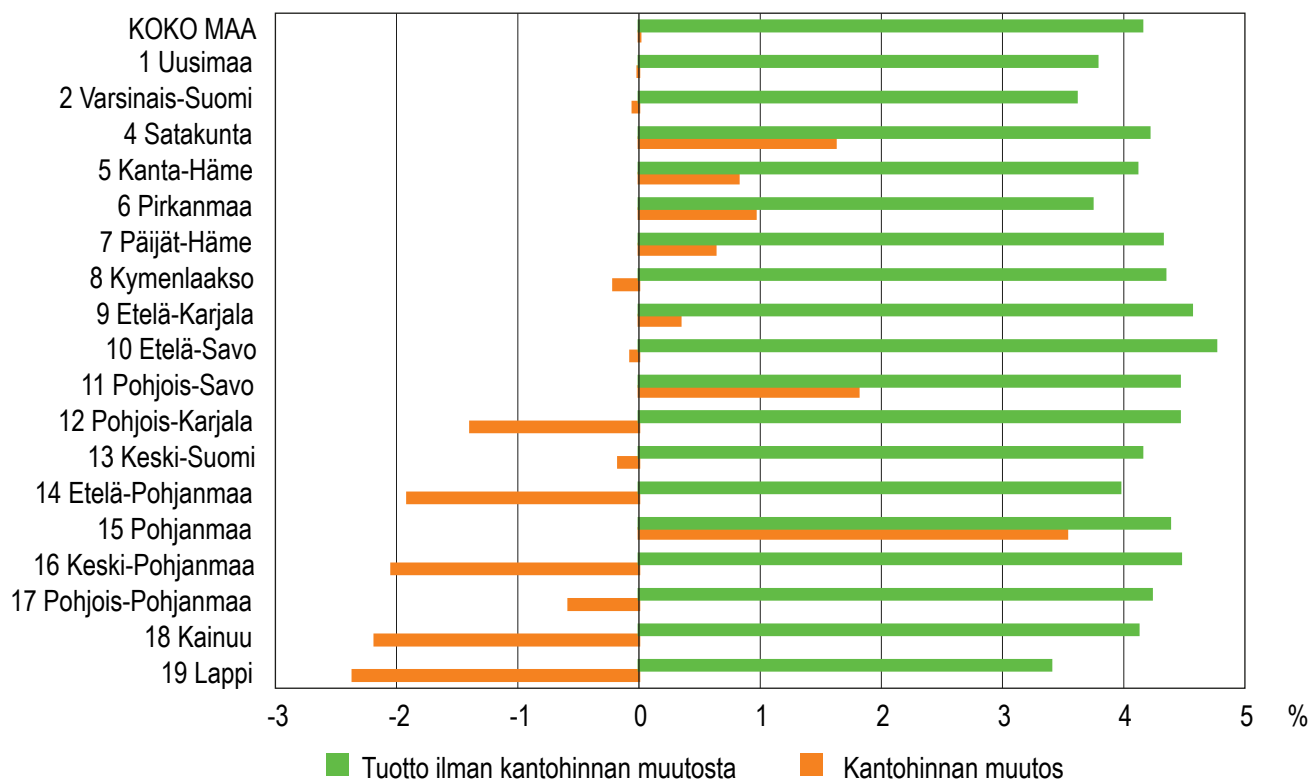
Metsä sijoituskohteena laskee tuoton puustopääomalle

Vuonna 2016 yksityismetsien puuntuotannon reaalin sijoitustuotto oli 4,3 prosenttia. Vuosina 2012–2016 tuotto oli keskimäärin 2,3 prosenttia, kun rahanarvon muutos tehtiin elinkustannusindeksillä. Tuotto

on jaettu viiteen osatekijään (suluissa osatekijän vaikutus tuottoon keskimäärin 2012–2016): puunmyyntitulot (3,41 %), valtion tuki puuntuotantoon (0,14 %), puuston nettokasvun arvo (1,17 %), kantohintojen muutos (-0,97 %) ja puuntuotannon kokonaiskustannukset (-0,63 %).

Yksityismetsien puuntuotannon sijoitustuotto 2016

Taustatiedot ▲

Erot sijoitustuotossa maakuntien välillä ovat huomattavasti pienempi kuin liiketuloksessa, sillä tuoton osatekijät suhteutetaan kantohintojen ja puustomäärien perusteella laskettuun kantoraha-arvoon. Etelä-Suomessa 11 maakunnassa hehtaarikohtainen kantoraha-arvo on 3–4 -kertaa suurempi kuin Lapisissa. Vuonna 2017 tuoton ennustetaan nousevan yli 5 prosenttiin.

Metsä sijoituskohteena -tilastossa tuotto on puuntuotannon tulojen, arvonmuutosten ja kustannusten perusteella laskettu tuottoindeksi, jossa tuoton osatekijät suhteutetaan metsien kantoraha-arvoon. Kokonaistuotto on herkkä kantohintojen muutoksille, sillä ne vaikuttavat koko puuston (44 mrd. € vuonna 2016) arvonmuutokseen. Luonnonvarakeskuksen tilastotietokannassa tietoja on saatavissa vuodesta 1990 alkaen.

Lue lisää:

[Kantorahatulot](#)

[Yksityismetsätalouden liiketulos](#)

[Metsä sijoituskohteena](#)

Uudistushakkuissa kuusitukin osuus oli 39 prosenttia ja keskihinta 56,2 euroa kuutiometriltä.

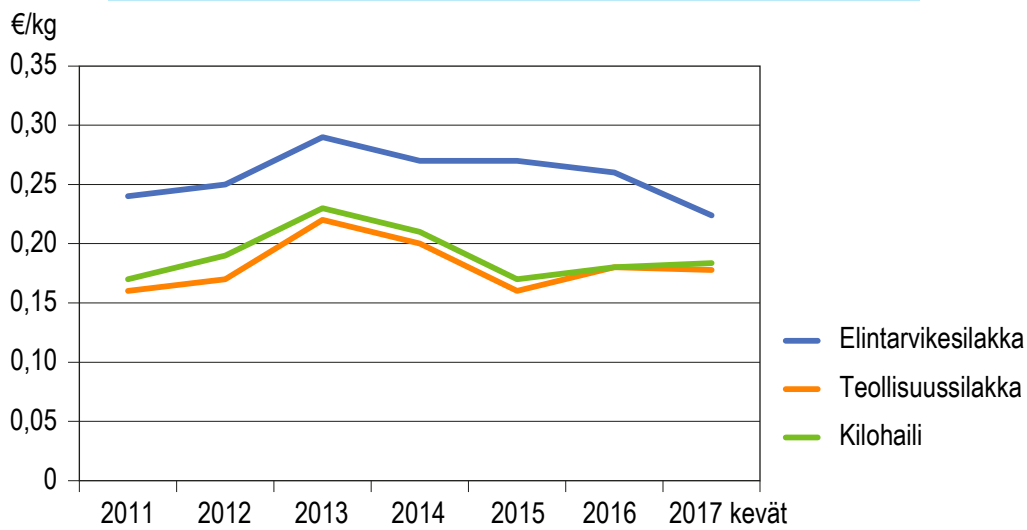
Kalan tuottajahinnat

Kalan tuottajahinnalla tarkoitetaan kaupallisille kalastajille sekä kalan kasvattajille kalasta Suomessa maksettua keskihintaa ilman arvonlisäveroa. Kalan tuottajahinnat -tilasto sisältää rannikkoalueelta pyydettyjen lajien sekä sisävesiltä pyydetyn muikun keskihinnat kuukausittain, alueittain ja kokoluokittain. Myös kasvatetun kirjolohen ja siian keskihinnat sisältyvät tilastoon.

Tilastossa lohen, taimenen, kirjolohen ja siian hinnat esitetään peratuille kaloille, sillä nämä elintarvikkeeksi tarkoitetut lajit tulee perata heti pyydystämisen jälkeen. Muiden kalojen hinnat esitetään perkaamattomille, joidenkin lajien kohdalla lisäksi peratuille kaloille.

Kasvatetun kalan keskihinnat kerätään tuottajilta ja kalastettujen lajien keskihinnat kalaa ostavilta tukuilta. Hintoihin ei siten sisälly kalastajien suoramyynnistä saamia hintoja, jotka ovat hieman korkeampia kuin tukkujen maksamat hinnat.

Silakan ja kilohailin reaalihintana vuosina 2011-2017

Taustatiedot

Tilasto julkaistaan vuosittain tilastointivuotta seuraavana keväänä. Tässä julkaistavat vuotta 2017 koskevat tiedot ovat ennakoarvioita, ja lopulliset tiedot voivat hieman poiketa niistä.

Silakan ja kilohailin hinta

Valtaosa kaupallisen kalastuksen saaliista on silakkaa tai kilohailia. Suurin osa tästä saaliista on teollisuuskalaa, josta valmistetaan eläinten rehua turkistarhoille ja kalan rehua kalankasvatuslaitoksille.

Rehuksi menevän teollisuussilakan reaalihintana oli 2000-luvun alkuvuosina pitkään 10 sentin tuntumassa kilolta. 2010-luvun puolella hinta nousi noin 20 sent-

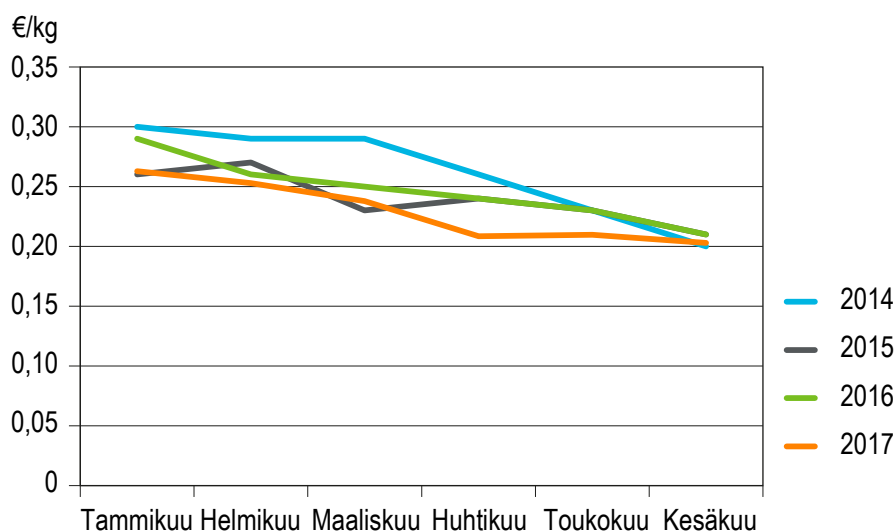
tiin kilolta poikkeuksellisen korkean kysynnän takia. Viime vuonna hinta oli 0,18 senttiä kilolta ja on vuoden 2017 alkupuolella pysynyt samana.

Kilohailista maksettu keskihinta yleensä vastaa teollisuussilakan hintaa. Vuonna 2017 teollisuussilakan hinta oli alkuvuodesta edellisvuotta hieman korkeampi, mutta kevään edetessä hinta vakiintui viimevuotisolle tasolle.

Elintarvikkeeksi menevän silakan keskihinta on viime vuosina ollut noin 25–30 senttiä kilolta. Parasta hintaa maksetaan isoimmista silakoista, joita käytetään pääosin jalostuksen raaka-aineeksi.

Elintarvikesilakan reaalihintaa ensimmäisellä vuosipuoliskolla

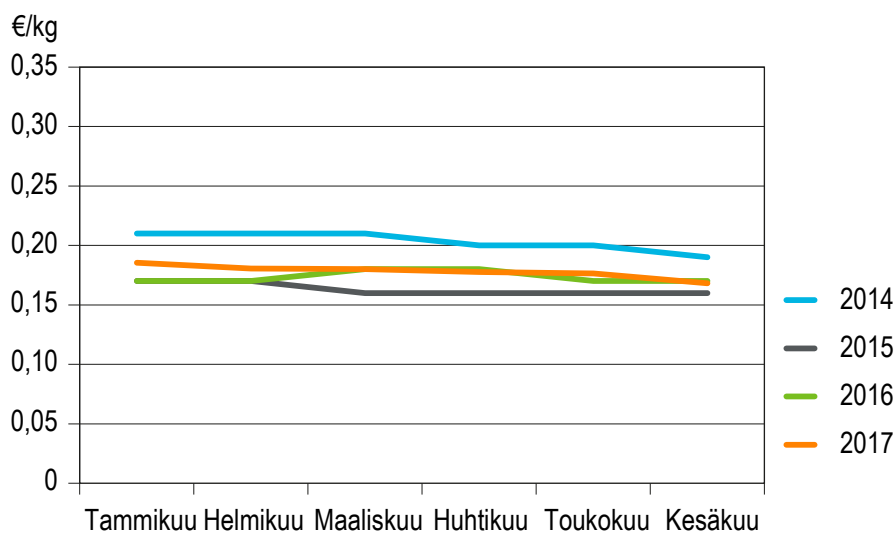

Taustatiedot ▲

Elintarvikkeenä käytettävän silakan hinta laski keväällä 2017. Hinta oli vuoden 2016 alkupuoliskolla 24 senttiä kilolta, ja vuonna 2017 kaksi senttiä vähemmän. Silakan hinta on useimmiten alempi vuoden alkupuoliskolla. Suurin osa silakkasaaliista pyydetään silloin. Hinta nousee syksyisin, jolloin kalaa on vähemmän myynnissä. Vuoden 2016 lopullinen keskihinta kohosi 26 senttiin kilolta. Vuoden 2017 lopullinen keskihinta saattaa vastaavalla tavalla vielä kohota.

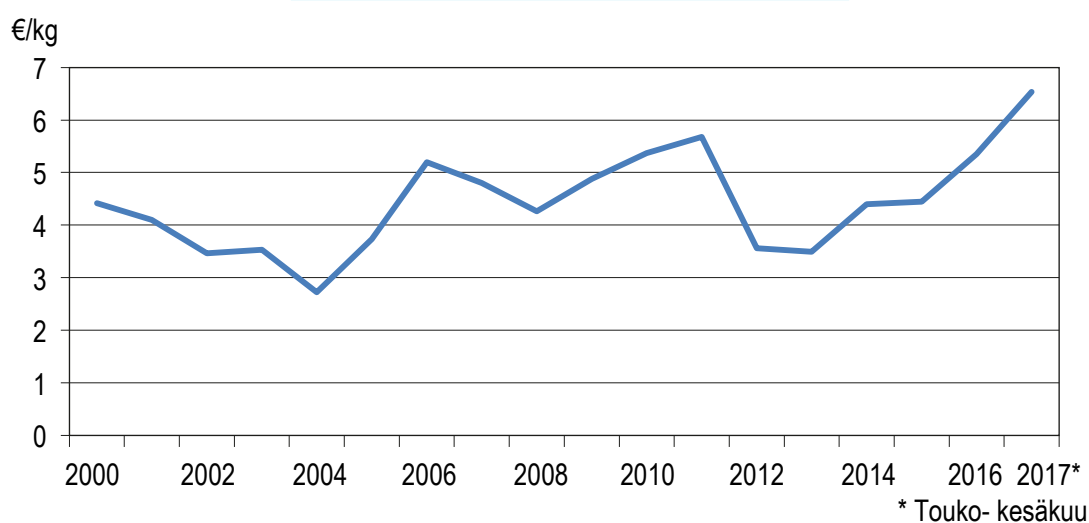

Teollisuussilakan reaalihintaa ensimmäisellä vuosipuoliskolla

Taustatiedot ▲

Lohen hintakehitys 2000-luvulla

Taustatiedot ▲

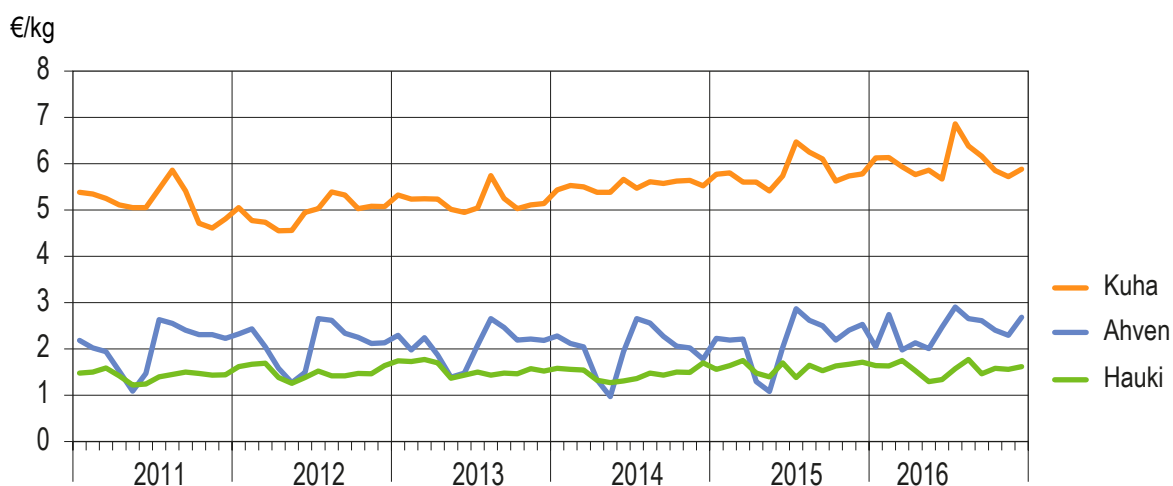
Silakan ja kilohailin kalastusta säätelevät EU:n eri merialueille asettamat kalastuskiintiöt. Maa- ja metsätalousministeriö on seurannut Suomen kiintiön täyttymistä vuosittain ja kiintiön täytyttyä kalastus on pitänyt lopettaa. Vuonna 2017 kalastajille asetettiin ensimmäistä kertaa toimijakohtaiset kalastuskiintiöt, joten kalastusta voi harjoittaa koko vuoden pelkäämättä mahdollista kalastuskieltoa. Tämä uudistus saattaa tulevina vuosina vaikuttaa silakan ja kilohailin kuukausittaiseen keskihintaan.

Lohi

Silakan ja kilohailin lailla EU on asettanut saaliskiintiöt myös lohen kalastukselle. Vuonna 2016 lohen kalastus alkoi toukokuussa. Kotimaisen lohen hinta seuraa yleensä lohen maailmanmarkkinahintaa. Norjalaisen lohen hinnan nousu tai lasku vaikuttaa niin kasvatetun kirjolohen kuin myös pyydetyn lohen hintaan. Lohen tuottajahinta on heilahdellut jyrkästi viimeisten 20 vuoden aikana.

Kalan tuottajahinnat kuukausittain vuosina 2011-2017

Taustatiedot

Vuonna 2016 lohikilon keskihinta oli 5,35 euroa, mutta vuonna 2017 touko – kesäkuun keskihinta oli 6,54 euroa kilolta.

Muiden merialueen kalojen hinta

Merialueen muita merkittäviä kalalajeja ovat siika, ahven, kuha ja hauki. Kuhan ja ahvenen hinta on viime vuosina hieman noussut, mutta siian hinta on pysynyt tasaisena. Ahvenen hinta on toukokuun kutuaikana alimmillaan, mutta kuhan ja hauen kohdalla kuukausien välinen ero ei ole yhtä selkeä.

Kasvatetun kalan hinta

Suomessa kasvatetaan pääasiassa kirjolohta, mutta myös jonkin verran siikaa ruokakalaksi. Kalankasvatijat saivat sekä kirjolohesta että siicasta viime vuonna 2000-luvun parhaan hinnan (reaalihinta). Kasvatetun siian tuottajahinta oli 10,11 ja kirjolohen 4,88 euroa kilolta.

Lue Lisää:

[Toimijakohtainen kiintiöjärjestelmä käynnistyy](#)
[Kalan tuottajahinta](#)

Norjalaisen lohen hinta vaikuttaa etenkin kotimaisen kirjolohen tuottajahintaan

Kalatalouden kannattavuus

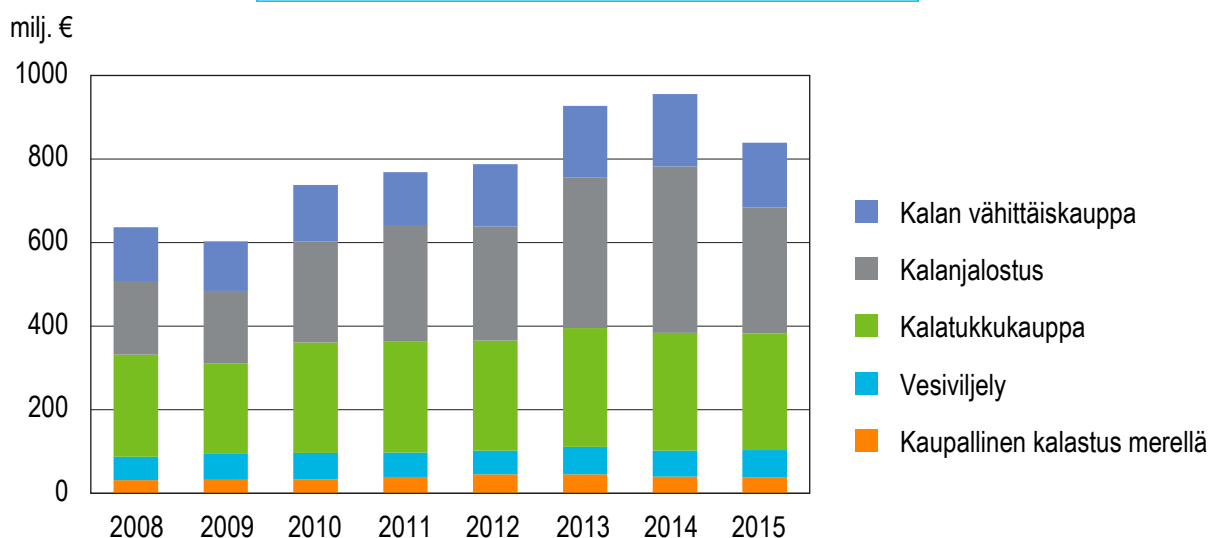
Vuosi 2015 oli kalataloudessa aiempaa heikompi, kun tuotot kääntyivät laskuun. Kalatalouden alkutuotannossa oli kuitenkin nähtävissä myönteistä kehitystä. Kalatalous työllisti vuonna 2015 kaikkiaan 2 536 henkilötyövuotta ja alalla toimi 1 747 yritystä. Alan kokonaistuotto oli 839 miljoonaa euroa, jalostusarvon ollessa 122 miljoonaa euroa. Valtaosa (72 %) yrityksistä oli kalastusyrityksiä. Suurin toimiala sekä tuloilla että henkilöstöllä mitattuna oli kalanjalostus, joka työllisti 32 % koko toimialasta.

Kalatalouden kannattavuus laskussa

Kalatalouden toimialojen kokonaistuotto laski vuodesta 2014 vuoteen 2015 mennessä 12 %, ja kalatalouden jalostusarvo viidenneksellä. Alkutuotannossa henkilötyövuosien määrä kasvoi, ja kalanjalostuksessa ja vähittäiskaupassa laski.

Kalatalouden toimialoista vain vesiviljelyn tuotot kasvoivat, muiden toimialojen tuotot laskivat. Kalastuksen toimialalla nettotulos kuitenkin parani tuottojen vähenemisestä huolimatta, johtuen lähinnä isojen trolareiden laskeneista polttoainekustannuksista.

Kalatalouden tuotot vuosina 2005-2015

Taustatiedot ▲

Jalostuksessa ja kalakaupassa oli heikko vuosi. Pääosin tuontikalaan nojaavan jalostusteollisuuden ja kalakaupan kannattavuus heikkeni korkean tuontilojen hinnan myötävaikutuksesta.

Kalanjalostuksen tuotot ja nettotulos laskivat noin neljänneksellä ja myös tukku- ja vähittäiskaupan nettotulos heikkeni. Kalanjalostajat tekivät tästä huolimatta yhä tukkukauppaa että vähittäiskauppaa suuremmat tuotot.

Kalakaupan liikevaihto on ollut vuosia nousussa, mutta kääntyi sekin vuonna 2015 laskuun.

Kalatalousyritysten taloudellisia tunnuslukuja julkaistaan Luken Taloustohtorissa sekä tilastotietokannassa. Taloudellisia tunnuslukuja on saatavilla vuosilta 2008–2015.

Lue lisää:

[Kalatalouden kannattavuus Taloustohtori](#)

SISÄLTÖ

**Sirpa Karppinen, Jukka Tauriainen, Aarre Peltola, Jukka Torvelainen, Esa Uotila,
Leena Forsman ja Heidi Pokki, Luke**

TOIMITUS

Irene Rosokivi, Luke

TAITTO

Irene Murtovaara, Luke

VALOKUVAT

Erkki Oksanen, Luke

Luken kuvapankki

Mika Remes, Anne-Mari Velin, Yrjö Tuunainen, Juha Metso ja Tapio Tuomela

Luonnonvarakeskus
Latokartanonkaari 9
00790 HELSINKI
puh. 029 532 6000

HINTATILASTOT

Luonnonvara- ja biotalouden tutkimus

ISBN: 978-952-326-496-0 (Painettu)

ISBN: 978-952-326-497-7 (Verkkójulkaisu)

ISSN 2342-7647 (Painettu)

ISSN 2342-7639 (Verkkójulkaisu)

URN: <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-326-497-7>